

Röstförfarandet i EU-parlamentet 2001

En empirisk analys

Denna rapport baseras på observationer gjorda i EU-parlamentet främst under 2001. Vi använder också en del exempel på omröstningsresultat från åren 1999, 2000 och 2002 för att analysera de politiska konsekvenserna av ett omröstningssystem som vi menar lämnar för mycket åt slumpen.

Bryssel 30.05.2002

Jan Å Johansson
Jonas Sjöstedt, EU-parlamentariker
Assisterande researcher: Berivan Öngörur

Partigruppsbeteckningar i EU-parlamentet

EPP/ED	Gruppen för Europeiska Folkpartiet (kristdemokrater) och Europademokraterna
ESP	Europeiska socialdemokratiska partiets grupp
ELDR	Europeiska liberala, demokratiska och reformistiska partiets grupp
De Gröna/EFA	Gruppen De gröna/Europeiska fria alliansen
GUE/NGL	Gruppen Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster
UNE	Gruppen Union för nationernas Europa
TOL	Tekniska gruppen för oberoende ledamöter
DME	Gruppen för demokratiernas och mångfaldens Europa
GL	Grupplösa

EPP/ED	Gruppen för Europeiska Folkpartiet (kristdemokrater) och Europademokraterna (Moderata samlingspartiet: Per-Arne Arvidsson, Gunilla Carlsson, Charlotte Cederschiöld, Lisbeth Grönfeldt Bergman och Per Stenmarck) (Kristdemokraterna: Lennart Sacrédeus och Anders Wijkman)
ESP	Europeiska socialdemokratiska partiets grupp (Socialdemokratiska arbetarpartiet: Jan Andersson, Göran Färm, Ewa Hedkvist Petersen, Anneli Hulthén, Hans Karlsson och Maj Britt Theorin)
ELDR	Europeiska liberala, demokratiska och reformistiska partiets grupp (Folkpartiet liberalerna: Cecilia Malmström, Marit Paulsen och Olle Schmidt) (Centerpartiet: Karl Erik Olsson) (Svenska folkpartiet i Finland: Astrid Thors)
De gröna/ EFA	Gruppen De gröna/Europeiska fria alliansen (Miljöpartiet de gröna: Per Gahrton och Inger Schörling)
GUE/NGL	Gruppen Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster (Vänsterpartiet: Marianne Eriksson, Herman Schmid och Jonas Sjöstedt)
UNE	Gruppen unionen för nationernas Europa
DME	Gruppen för demokratiernas och mångfaldens Europa
GL	Grupplösa

Andra förkortningar

EO	Elektronisk omröstning
ONU	Omröstning med namnupprop

Sammanfattning

EU-parlamentet är en institution som i varje nytt fördrag får ett ökat inflytande på lagstiftningen inom unionen. Men frågan är om EU-parlamentets arbetsordning vid omröstningarna har hängt med i denna utveckling? Är det så att omröstningsresultaten i EU-parlamentet har ett stort inslag av slumpmässighet på grund av att procedurerna vid omröstningarna är alltför kaosartade?

Vi vill med denna rapport peka på de missförhållanden som finns idag i omröstningarna i EU-parlamentet. De måste åtgärdas - det är en lagstiftande församlings skyldighet att eliminera alla slumpmässiga inslag i omröstningsprocedurerna och se till att omröstningarna utfaller utifrån den politiska representation som väljarna i allmänna val har gett detta parlament.

En liknande undersökning gjordes över EU-parlamentets omröstningar 1997 av dåvarande EU-parlamentariker Sören Wibe. Generellt sett har deltagande i omröstningarna ökat sedan 1997. Ett nytt EU-parlament blev valt i juni 1999 och ledamöterna i det nya parlamentet har visat en högre aktivitet än det förra.

	2001	1997
Antal valda EU-parlamentariker	626	626
Genomsnittligt deltagande per sessionsdag	527	480
Genomsnittligt deltagande i omröstningarna per sessionsdag	452	337
Lägsta registrerade röstantal, genomsnitt per sessionsdag	403	280

Anmärkningar se fotnot¹

Våra siffror visar:

1. Att antalet EU-parlamentariker som faktiskt kommer till EU-parlamentet på dess sessioner är färre än antalet valda. En förbättring av närvaron har dock skett.
2. Att antalet röstande fluktuerar rätt kraftigt under ett specifikt omröstningspass. Särskilt längre voteringspass på mer än en timme kan variera mellan 562 som högst och 445 som lägst (exemplet från onsdagen den 3 oktober 2001 i Strasbourg från ett omröstningspass som varade i ungefär en timma och tjugo minuter). Vid ännu längre omröstningspass blir fluktuationen än större (på delsessionen i Bryssel torsdagen den 31 maj 2001 varade omröstningen i ungefär två timmar och en kvart med ett högsta röstetal på 495 och ett lägsta på 176).

¹ Anmärkningar:

* Genomsnittet när det gäller deltagandet per sessionsdag är beräknat från måndag till torsdag på Strasbourgsessionerna och onsdag till torsdag på Bryselsessionerna, men ej inräknat är de extrainsatta sammanträdena i Bryssel 12 september och 17 december 2001.

* Det genomsnittliga deltagandet i omröstningarna per sessionsdag och det lägsta registrerade röstantalet, genomsnitt per sessionsdag, gäller enbart omröstningar med namnupprop (ONU). Det genomsnittliga deltagandet i omröstningarna per sessionsdag i samtliga ONU och EO (elektroniska omröstningar) år 2001 blir något mindre - 449.

* Det lägsta registrerade röstantalet i genomsnitt per sessionsdag blir 403 om man enbart räknar ONU. Räknas genomsnittet av såväl ONU som EO blir det 395.

* Om man delar upp torsdagens förmiddags- och eftermiddagsomröstningar i två separata delar år 2001 och räknar det som två olika sessionsdagar så sjunker deltagandet i omröstningarna per sessionsdag till 395 (enbart ONU). Motsvarande uppdelning av torsdagen i två separata sessionsdagar då man räknar ut genomsnittet för det lägsta registrerade röstantal per sessionsdag i samtliga ONU ger 354 och motsvarande genomsnitt i samtliga ONU och EO ger resultatet 347.

3. Att det så gott som aldrig förekommer att antalet röstande når samma antal som är inskrivna som närvarande på sessionen. Det förekommer dock att man nästan når upp i antalet röstande till antalet inskrivna, men det är sällan och ytterst kortvarigt under ett voteringspass.
4. Att eftersom antalet röstande fluktuerar så mycket under ett omröstningspass så spelar slumpfaktorn in på resultatet. Medbeslutandeärenden ligger först på omröstningspassen. Då har inte alla närvarande EU-parlamentariker ännu hunnit in till sessionssalen för att rösta. Det har gjort att i minst ett fall så är det starka tvivel om att omröstningsresultatet (då ett direktivförslag föll) verkligen representerade majoritetens vilja i EU-parlamentet.

Denna rapport analyserar röstningsuppförandet i EU-parlamentet i detalj. Vi diskuterar också i vilken utsträckning detta uppförande är ett problem. I korthet är det tre problem kopplade till röstningsuppförandet i EU-parlamentet.

Juridiskt:

En del av besluten som fattas (runt 4-5 %) är ej legala enligt EU-parlamentets egna regler då antalet deltagande är mindre än en tredjedel av antalet valda, minimum enligt artikel 126.2 i arbetsordningen om beslutsförhet (14:e upplagan, juni 1999). Dessa ej legala beslut fattas på torsdagskvällar på Strasbourg-sessionerna då de flesta ledamöter lämnat sessionen.

Demokratiskt:

Demokratien är byggd på antagandet att folkens vilja är uttryckt i deras demokratiskt valda representanter. Ett av de demokratiska problemen är att valdeltagandet i EU-parlamentsvalen är bara cirka 49 %, och i en del länder under 30 %. Denna rapport visar att det demokratiska underskottet förstärks av det faktum att generellt under år 2001 var det 27,8 % av de valda till EU-parlamentet som inte röstade överhuvudtaget i omröstningarna med namnupprop i EU-parlamentet (eller omvänt i genomsnitt deltog 72,2 % av ledamöterna i dessa omröstningar). Båda dessa faktorer underminerar allvarigt EU-parlamentets demokratiska fundament.

Politiskt:

Den stora fluktueringen i antalet röstande och den slumpartade närvaron betyder att den politiska majoriteten i plena kan skifta på ett par minuter. Exempelvis kan i ena stunden en majoritet av socialdemokraterna, liberalerna, de gröna/regionalisterna och vänstern uppnå 314 röster i medbeslutandeärendenas andra läsning och i nästa stund kan den kristdemokratiska/konservativa minoriteten blockera beslut. Det kan hänga på att två eller tre ledamöter byter sida i omröstningen. I andra ärenden där man tar politiska uttalanden utanför den lagstiftande proceduren kan center-vänstergrupperna vinna några omröstningar under några minuter och de nästföljande minuterna kan center-högergrupperna vinna, oftast beroende på att ledamöter kommer och går under omröstningspassen. Detta händer särskilt under de sista omröstningarna vid ett länge pass. Detta betyder att det faktiska resultatet av en särskild omröstning kan bli mer eller mindre slumpmässig och bestäms inte av den relativa styrkan mellan de politiska grupperna.

För att hävda EU-parlamentet som institution i hela EU:s beslutandeprocess så fordras det en bredare politisk enighet. Socialdemokraterna och kristdemokraterna/konservativa kan inte hela tiden försöka utmanövrera varandra i EU-parlamentet. De måste av strategiska skäl samarbeta om ändringsförslagen, till exempel till ministerrådets gemensamma ståndpunkter, för att över huvud taget kunna få ett inflytande. För att socialdemokraterna och de kristdemokratiska/konservativa ska kunna komma överens så måste de utarbeta ändringsförslag där ideologiska skiljelinjer suddas ut. Vilket gör att allmänheten har svårt att se någon skillnad mellan de två stora partigrupperna i EU-parlamentet.

Förslag till lösningar

1. Inför ett kvittningssystem.
2. Gör om arbetsordningen så att omröstningar så ofta som möjligt sker om alternativa helhetsförslag från de olika åsiktsinriktningarna.
3. Ge möjlighet till tjänstledighet, som till exempel föräldraledighet, för EU-parlamentariker då ersättare går in i stället.
4. Sänk hastigheten i omröstningarna i EU-parlamentet vid de tillfällen då det är omröstningar med namnupprop (ONU). Vid varje ONU bör ledamöterna ha minst 30 sekunder på sig att rösta. Varje ONU måste tydligt annonseras och längre uppehåll måste göras innan nästa ONU påkallas.
5. Det bör förhindras att ledamöter av EU-parlamentet också innehar ett mandat i ett nationellt parlament, vilket idag några ledamöter från bland annat Frankrike och Italien har.

Det måste dock ske fler åtgärder än så. EU-parlamentet måste internt finna en lösning och skapa ett omröstningssystem som så långt det är möjligt eliminerar slumpmässiga utslag i voteringsresultaten.

1. Data och allmän information

Det finns tre sätt att rösta i EU-parlamentet vid omröstningarna; handuppräckning (ledamöterna höjer sina händer när de röstar ”ja” eller ”nej”), elektronisk omröstning, EO, (ledamöterna trycker på ja-, nej- eller avstår-knappen och röstresultatet tillkännages av sittande ordförande - däremot går det inte att utläsa hur de enskilda ledamöterna har röstat) och omröstning med namnupprop, ONU, (vid vilket samma knapptryckning sker som vid EO, men vid ONU publiceras i protokollet hur var och en av ledamöterna har röstat).

Det totala antalet ONU under 2001 var 1.296 stycken och det totala antalet EO var 910 stycken. Antalet omröstningarna med handuppräckning är okänt, men en lämplig gissning är att antalet totala antalet omröstningar är omkring tre gånger så många som de elektroniska omröstningarna, alltså kanske runt 6.500. Det går också att räkna ut genom en annan beräkningsmetod; Antag att det totalt under 2001 voterades under cirka 60 timmar med en fart av 1,5 omröstningar per minut (båda siffrorna är resonabla antaganden), detta ger ett resultat på cirka 5.400 omröstningar per år.

Data som används i denna rapport består av:

- Antalet EU-parlamentariker som skriver in sig som närvarande på sessionsdagarna 2001.
- Alla omröstningar med namnupprop under sessionsdagarna (antal omröstningar tillsammans med tidsuppgifter under omröstningarna) 2001.
- Alla elektroniska omröstningar under Bryssel-sessionerna och alla elektroniska omröstningar på Strasbourg-sessionerna 2001.

En del data och exempel i övrigt har också tagits från 1999, 2000 och 2002 under den nuvarande mandatperioden för det sittande EU-parlamentet.

För Bryssel-sessionerna (som äger rum onsdagar från klockan 15.00 till torsdag cirka 13.00), sker omröstningen på torsdagarna klockan 11.00 till cirka 12.00-13.00. För Strasbourg-sessionerna (som äger rum från måndagarna 17.00 till torsdagarna cirka klockan 18.30) sker omröstningarna i regel tisdagar klockan 12.00, onsdagar klockan 12.00, torsdagar klockan 12.00 och klockan 17.30. Någon gång sker omröstningar i samband med att arbetsordningen antas klockan 17.00 på måndagen. Omröstningstiderna kan också ändras ibland, som till exempel när budgeten i första behandling ska voteras eller när nytt presidie ska väljas i EU-parlamentet.

Fredags-sessionerna drogs in från sammanträdeskalendern med början i januari 2001. Före det hölls omröstningar under fredagarna på icke specificerade tider efter det att varje enskild debatt på arbetsordningen avslutats.

2. Den generella bilden av närvaro och omröstningar

Det är färre EU-parlamentariker än antalet valda som är närvarande varje sessionsdag, då alla inte är närvarande samtidigt. Rekordet i närvaro under det femte EU-parlamentet (1999-2004) är hittills 610, vilket inträffade precis efter det att EU-parlamentet var nyvalt den 21 juli 1999². Naturligtvis är det också fler inskrivna än det maximala antalet (och genomsnittliga)

² Visserligen anges antal inskrivna den 14 november 2000 vara 625. Men det tror vi är en felräkning. Det maximala antalet röstande denna dag uppgick bara till 552.

antalet röstande varje dag (eftersom kanske inte 100 % av de inskrivna EU-parlamentarikerna kan komma till omröstningspasset eller samtliga närvarande EU-parlamentariker inte lyckas trycka på omröstningsknapparna vid ett och samma tillfälle). År 1997 var det en stor skillnad mellan de tre kategorierna: valda, närvarande och röstande. Denna skillnad har gått ned år 2001.

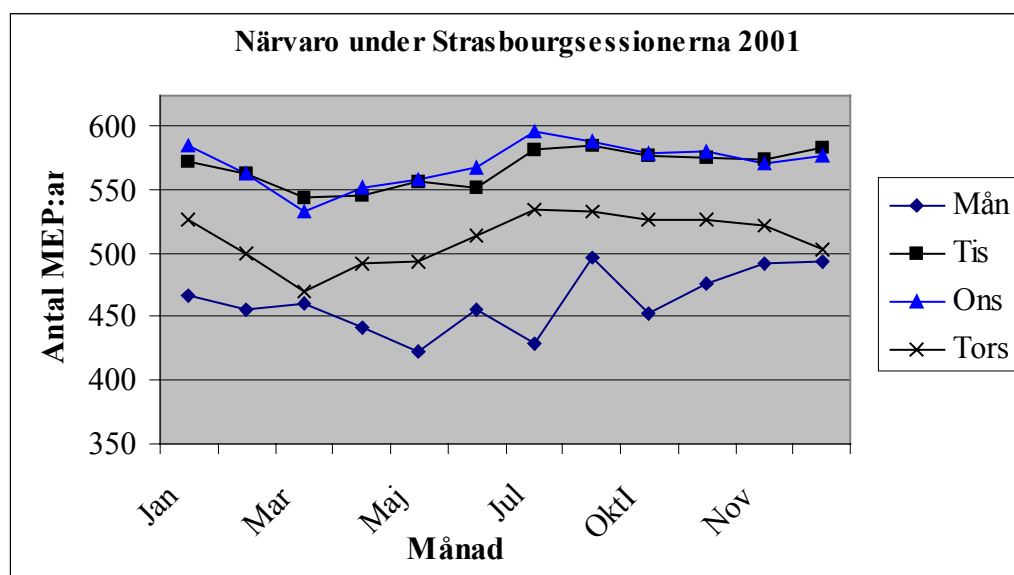
2.1. Inskrivna och antal icke-röstande EU-parlamentariker

Antal inskrivna EU-parlamentariker under sessionerna visas i tabell 1 och 2.

Tabell 1. Närvarande (antal inskrivna) i EU-parlamentet under Strasbourg-sessionerna 2001.

	Mån	Tis	Ons	Tors	Genomsnitt
Jan	466	572	584	527	537
Feb	456	562	562	499	520
Mar	460	544	532	470	502
Apr	442	546	551	492	508
Maj	423	557	558	494	508
Jun	455	551	568	514	522
Jul	428	581	596	535	535
Sep	496	585	588	533	551
OktI	453	576	579	526	534
OktII	476	575	580	526	539
Nov	491	574	571	522	540
Dec	494	583	576	502	539
Genomsn:	462	567	570	512	528

Figur 1. Närvaron (antal inskrivna) i EU-parlamentet under Strasbourg-sessionerna måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar 2001.

Tabell 2. Närvarande (antal inskrivna) i EU-parlamentet under Brysselfsessionerna 2001.

	Ons	Tors	Ons. Ex	Mån Ex
Jan	536			
Feb	497	550		
Mar		505		
Apr				
MajI	529	515	529	515
MajII	503	498		
Jun				
Jul				
Sep	537	534	266	
Okt				
Nov	548	542		
Dec				427
Genomsn.	525	524		

Anmärkning:

De extrasessioner som visas till höger är korta endagssammanträden som ägt rum i Bryssel. På dessa extrasammanträden har inga ONU eller EO ägt rum.

Under Strasbourg-sessionerna följer antalet närvarande EU-parlamentariker en omvänd "U"-kurva under veckorna. På måndag är genomsnittet 462, det är som högst tisdag och onsdag, omkring 567 respektive 570, faller på torsdagen till omkring 512 för att sedan falla dramatiskt vid omröstningen på torsdag kväll till i genomsnitt 111 röstande (genomsnittet år 2001). Fredags-sessionerna är numera avskaffade (1997 var det i genomsnitt 253 inskrivna på fredagarna).

Den generella närvaron på Strasbourg-sessionerna var högre på hösts-sessionerna än på vårsessionerna. Det gäller även för Brysselfsessionerna.

På Brysselfsessionen är det genomsnittliga antalet av inskrivna 525 på onsdagarna och 524 på torsdagarna. Underligt nog, är rätt så ofta antalet inskrivna lite högre på onsdagar (när det inte är några omröstningar) än på torsdagar när omröstningarna äger rum. Skillnaden var dock genomsnittligt mycket liten 2001 (525 mot 524), 1997 var den enligt Sören Wibes undersökning 514 mot 504.

Antalet inskrivna är en väldigt god uppskattning av antalet EU-parlamentariker som faktiskt är närvarande på sessionen. Men en slumpmässig kontroll (jämförande av namnen i listan över omröstningar med namnupprop med närvarolistan) visar att det är omkring 3-10 namn i omröstningslistan som inte finns med på närvarolistan (de två Brysselfsessioner vi granskade var det minst 17 i det ena fallet och minst 22 ledamöter i det andra fallet som röstade utan att vara inskrivna som närvarande!). (De kan ha glömt att skriva in sig eller har skrivit in sig som närvarande på en annan sammanträdeslista i EU-parlamentet). Det betyder att antalet EU-parlamentariker som faktiskt är närvarande på sessionen troligen är omkring 3-10 fler än antalet inskrivna (på sessionerna i Bryssel kan det handla om 15-25 ledamöter).

Som tabell 1 visar, antalet icke närvarande (EU-parlamentariker som inte kommer till Strasbourg eller Bryssel en sessionsdag) varierar över veckan. Det genomsnittliga antalet

frånvarande är 124 under perioden juli 1999-februari 2002, men stannar på omkring 100 frånvarande för år 2001 när fredagssessionerna försvann. Om man räknar bort måndagarna i Strasbourg och onsdagarna i Bryssel, liksom de extrasessioner som sammankallades i Bryssel (när det normalt inte är några omröstningar) faller genomsnittet frånvarande till ungefär 83 (eller 543 närvarande) under år 2001.

Men, som ett ungefärligt genomsnitt var det omkring 83 EU-parlamentariker år 2001 som inte kom till EU-parlamentet en sessionsdag då det var omröstningar.

På www.europarlament.net finns närvarostatistik över EU-parlamentets ledamöter registrerade. Enligt statistiken från juli 1999 till och med Bryssel-sessionen i slutet av februari 2002 så hade de nationella delegationerna följande närvaroprocent:

Tabell 3. Närvaron i EU-parlamentet juli 1999-28 februari 2002 fördelat på de nationella delegationerna. Observera ej närvaro under omröstningarna, enbart antalet inskrivna som närvarande.

	Deltagande i procent	Antal EU-parlamentariker	Genomsnittligt antal närvarande	Genomsnittligt antal frånvarande
Finland	86,93 %	16	14	2
Grekland	86,83 %	25	22	3
Tyskland	86,21 %	99	85	14
Luxemburg	86,10 %	6	5	1
Österrike	85,20 %	21	18	3
Nederländerna	84,80 %	31	26	5
Sverige	82,36 %	22	18	4
Irland	82,32 %	15	12	3
Belgien	81,56 %	25	20	5
Storbritannien	81,07 %	87	71	16
Spanien	80,40 %	64	52	12
Portugal	79,58 %	25	20	5
Danmark	78,50 %	16	13	3
Frankrike	78,00 %	87	68	19
Italien	66,26 %	87	58	29
Totalt EU 15	80,16 %	626	502	124

Anmärkning:

Det genomsnittliga antalet närvarande är under mandatperioden i sin helhet lägre än år 2001. Det beror på att den låga närvaron på fredagssessionerna i Strasbourg år 1999 och år 2000 drar ned det totala genomsnittliga antalet närvarande.

Det är intressant att notera att i absoluta tal saknas i genomsnitt 29 italienska ledamöter per sessionsdag, vilket är mer än de luxemburgska och svenska delegationerna tillsammans.³

³ För de svenska partierna och ledamöterna låg närvaroprocenten på 82,36 %, varav folkpartiet hade 87,43 %, moderaterna 85,19 %, centern 84,00 %, vänsterpartiet 83,05 %, socialdemokraterna 80,84 %, kristdemokraterna 77,14 % och miljöpartiet 75,71 %.

2.2. Antal närvarande men ej röstande EU-parlamentariker

Antalet EU-parlamentariker som skriver in sig som närvarande en enskild dag är alltid större än det maximala (omröstningar med namnupprop, ONU) antalet röstande under dagen. Till exempel tisdagen den 13 mars 2001 skrev 544 ledamöter in sig som närvarande. Men, det maximala (ONU) antalet registrerade röster den dagen inträffade klockan 13.02.26 då 504 parlamentariker röstade på en och samma gång. Antagande att denna skillnad kan tolkas så att några EU-parlamentariker inte röstar alls, (i det här fallet $544 - 504 = 40$), då har vi de följande siffrorna för det genomsnittliga antalet icke-röstande i EU-parlamentet.

Tabell 4. Antalet inskrivna EU-parlamentariker men som inte röstar på omröstningspassen

	Tis	Ons	Tors	Tors kväll	Minisess.
Icke-röst.	40	19	26	399	7

Anmärkning:

Måndagarna i Strasbourg och onsdagarna i Bryssel är exkluderade då det nästan aldrig äger rum några omröstningar dessa dagar.

Nu kan man dock räkna med att även vid den ONU eller EO som har det högsta deltagandet på ett omröstningspass så är det några ledamöter som faktiskt sitter i salen och röstar vid tillfället, men som missar att trycka på knappen vid just denna omröstning. Det kan också enligt våra uppskattningar vara några ledamöter som har gått före den omröstning som når maximiantalet deltagande eller alternativt ansluter till omröstningen lite senare.

Om antagandet ovan är korrekt så är det omkring 20 till 40 av de närvarande EU-parlamentarikerna en sessionsdag som inte röstar överhuvudtaget. Dock visade 1997 samma beräkningsmetod att det var omkring 100 närvarande per sessionsdag som inte röstade alls. Frånvaron betyder inte att EU-parlamentarikerna inte har ett giltigt skäl för att inte gå och rösta (de kan till exempel vara på andra möten i parlamentet under omröstningen). Men det visar att förutom de omkring 100 EU-parlamentariker som år 2001 inte var närvarande alls, ytterligare omkring 20-40 är närvarande men röstar inte alls.

2.3. EU-parlamentariker röstande endast del av dagen

En speciell omständighet i EU-parlamentet är också att antalet röstande fluktuerar kraftigt under ett enskilt omröstningspass. Till exempel, onsdagen den 5 september 2001 nåddes det maximala antalet röster klockan 12.24.47 (ONU) när 574 EU-parlamentariker röstade. Men 14 minuter tidigare, i den första omröstningen (ONU) var det 538 som röstade. I den sista omröstningen (ONU) klockan 13.11.08 var det 560. Som lägst röstade 521 ledamöter klockan 12.59.40 i en elektronisk omröstning om ett ändringsförslag i en resolution. Totalt var det 588 EU-parlamentariker inskrivna som närvarande denna dag.

På nästan varje session är det en typisk fluktuation med många ”slow starters” som kommer sent och ”early leavers” som går före det att omröstningen är slut. Som resultat av det ser den typiska röstkurvan ungefär ut som ett omvänt och oregelbundet ”U”. Ett underligt

kännetecknen är att detta uppochnedvända U oftast når sin topp 25-35 minuter efter det att omröstningen startat.

Om omröstningen är utannonserad att starta till exempel klockan 12.00, men blir några minuter försenad på grund av att en debatt dragit ut på tiden eller för att några ordningsfrågor behandlas, så gynnar det närvaron positivt den första kvarten på omröstningspasset. Försenade omröstningspass första omröstningar har ett högre röstdeltagande än de omröstningspass som startar på utannonserad tid. Startar omröstningen till exempel två minuter efter utsatt tid så blir den första omröstningen kanske den som har lägst röstdeltagande på hela omröstningspasset (till exempel torsdagen den 2 oktober 2001 då omröstningen startade redan två minuter efter utannonserad tid klockan 13.00). På de längre omröstningspassen så har slutet av omröstningen ett lägre röstdeltagande än normalt. Då brukar i regel det lägsta röstdeltagandet registreras i någon av de sista ONU eller EO. I övriga fall brukar det lägsta röstdeltagandet registreras i om något enstaka ändringsförslag av mindre betydelse, som troligen gäller någon detalj som alla partigrupper kanske inte är engagerade i. Sammantaget kan sägas att i teorin formas det mest fulländade uppochnedvända U-formen på ett omröstningspass som startar precis på utsatt tid och som varar i mer än en timma.

Om ledamöterna ges längre tid att trycka på omröstningsknapparna så hinner fler rösta. Det mest gynnsamma för att en enskild omröstning ska nå det högsta röstdeltagandet under ett omröstningspass är att den ligger cirka en halvtimme efter den tid som var utsatt för omröstningspassets start samt att ledamöterna ges cirka 30 sekunders omröstningstid. Till exempel på omröstningspasset den 6 september 2001 nåddes det högsta röstdeltagandet omkring klockan 12.30 i en EO om ett ändringsförslag (nummer 43 Nisticòbetänkandet) med 496 röstande, en ONU två minuter senare angående ett annat förslag i samma betänkande (som borde ha bedömts som viktigare) samlade 490 röster.

Det generella röstmönstret av omröstningen en typisk dag är illustrerat i figur 2.1 till 2.4., som visar tre slumpvis utvalda omröstningar (17/5, 4/7 och 3/10) samt en omröstning (25/10) som vi medvetet valt ut som ett tydligt exempel på den omvända U-kurvan vid ett längre omröstningspass.

Kurvan i den figuren är typisk för en normal sessionsdag. Närvaron varierar i nivå mellan tisdagar, onsdagar och torsdagar som bekant. Men mönstret i röstdeltagandets variationer är ungefär den samma, det är i stort sett bara nivån som skiljer.

Den första halvtimmen ökar antalet röstande från kanske 450 (ungefärlig nivå för en torsdag) vid den första EO eller ONU sju-åtta minuter efter klockan 12.00 (eller från den tid omröstningen startar) till omkring 500 25-30 minuter senare. Efter det är antalet röstande ganska stadigt på den nivån i ungefär en halvtimme innan deltagandet börjar falla då omröstningen pågått i mer än en timme efter det utannonserade starten. Denna uppochnedvända U-form är typisk också för sessionerna i Bryssel, vilket illustreras i figur 3.

Det finns tre problem i samband med denna dagliga variation. Först och främst ger det ett dåligt intryck på allmänheten när EU-parlamentariker kommer sent eller när de går tidigt. Trots allt så tar en normal omröstning bara en till två timmar och det är rimligt att begära av en EU-parlamentariker att hon/han ska närvara under hela omröstningen och komma i tid till starten av omröstningen (särskilt med tanke på att medbeslutandearbena behandlas först).

Det andra problemet är att denna fluktuation i röstandet gör att utgången av en enskild omröstning blir beroende endast till en del av partigruppernas styrka (och indirekt av folkets/väljarnas vilja), men också av "närvarodisciplinen" hos en enskild EU-parlamentariker.

Tabell 5. Närvaron (antalet inskrivna) i EU-parlamentet 20 juli 1999 - 11 april 2002 fördelat efter partigrupper*

Partigrupp	Antal ledamöter	Procentandel av EP	Genomsnittlig antal närvarande ledamöter	Genomsnittlig närvaro i procent	Genomsnittlig procentandel av de närvarande
EPP/ED	232	37,06 %	188,3	81,17 %	37,45 %
ESP	181	28,91 %	148,4	81,97 %	29,51 %
ELDR	52	8,31 %	42,0	80,77 %	8,35 %
De Gröna/EFA	46	7,35 %	37,3	81,08 %	7,42 %
GUE/NGL	42	6,71 %	33,5	79,71 %	6,66 %
UNE/DME/TOL/NI **	73	11,66 %	53,4	73,12 %***	10,62 %
Totalt	626	100 %	502,9	80,23 %	100,01 %

Källa: www.europarlament.net. The unofficial site 13 April 2002

Anmärkning:

* Partigruppernas storlek har varierat något sedan mandatperiodens början i juli 1999. De större grupperna har dock bara varierat i storlek med två-tre ledamöter. Men det gör att det finns en viss felmarginal.

** Då UNE, DME, TOL och NI varierade i storlek under år 2001 (TOL tvingades att upplösas och ingå i GL) har vi slagit samman dem.

*** DME utskiljer sig något med en genomsnittlig närvaro på 78,50 %.

De två största grupperna EPP/ED och ESP blir alltså något överrepresenterade vad gäller närvaro i EU-parlamentet i förhållande till valresultatet. De minsta grupperna har en något sämre närvaro och blir därför något underrepresenterade.

Vad gäller närvaron på omröstningarna på torsdagskvällarna under år 2001 så finns det intressanta saker att notera.

Tabell 6. Jämförelse över partigruppernas procentuella andel av EU-parlamentet i sin helhet och partigruppernas närvaro vid ONU under torsdagskvällarna år 2001

Partigrupp	Antal ledamöter	Procentandel av EP	Antal närvarande ledamöter torsdagskvällar	Procentandel av de närvarande torsdagskvällar
EPP/ED	232	37,06 %	50,15	45,19 %
ESP	181	28,91 %	26,89	24,23 %
ELDR	52	8,31 %	8,16	7,35 %
De Gröna/EFA	46	7,35 %	10,17	9,16 %
GUE/NGL	42	6,71 %	8,85	7,97 %
UNE/DME/TOL/NI *	73	11,66 %	6,76	6,09 %
Totalt	626		110,98	

Anmärkning:

* Då UNE, DME, TOL och NI varierade i storlek under år 2001 (TOL tvingades att upplösas och ingå i GL) har vi slagit samman dem.

Under år 2001 ägde 53 ONU rum på torsdagskvällarna. De var på sex samrådsbetänkanden, sex betänkanden utanför den lagstiftande proceduren samt på 15 resolutioner som berörde allt från religionsfriheten i Kina, pressfriheten i världen, situationen i Zimbabwe, barns rättigheter, till orkanen Michelle med mera.

EPP/ED stärker alltså sin position på torsdagskvällarna genom en bättre närvarodisciplin. De fyra minsta grupperna har en låg närvaro. TOL hade under sin existens under första hälften av 2001 som mest 1 (en) ledamot närvarande per torsdagskväll.

Det tredje problemet är att det introduceras ett stort element av slumpmässighet i EU-parlamentets omröstningar. Antag att en specifik omröstning är ganska jämn mellan två block, vänster och höger. Om antalet röster fluktuerar mellan +/- 10 i varje enskild omröstning på grund av att EU-parlamentariker lämnar (eller kommer in) i sessionssalen, några ledamöter är kanske inte observanta på den snabba omröstningen av en eller annan anledning, då kan majoriteten lätt skifta flera gånger under tiden man röstar i ett enskilt ärende.

I verkligheten är den kortsiktiga variationen i antalet röstande mycket högre än de +/- 10 som vi antar ovan. Det är faktiskt inte ovanligt med variationer med +/- 30, ibland mer än så, inom bara ett par minuter. Exempelvis (och liknande fall händer flera gånger nästan varje sessionsdag) onsdagen den 16 maj 2001 röstade klockan 12.51.09 520 ledamöter. Bara 20 sekunder senare, klockan 12.51.29, röstade 495 (nej-sidan vann då med 244 röster mot 242). I nästa ONU klockan 12.53.08 röstade 526. Det händer så gott som aldrig att antalet deltagande i en omröstning är den samma som i omröstningen före, det inträffar endast slumpmässigt.

Det finns fyra skäl till variationen i antalet röstande under en enskild sessionsdag. För det första är det en systematisk variation som förklarar den omvända "U"-formen: en del EU-

parlamentariker kommer efter det att omröstningen startat och en del går innan den är avslutad.

För det andra, det är ett element av oförutsägbar slumpmässighet när en del (närvarande) EU-parlamentariker avstår från att rösta av en särskild anledning (de kanske lämnar eller kommer in i sessionssalen för en kort stund). Detta förklarar lite av fluktueringen i den stora "U"-kurvan.

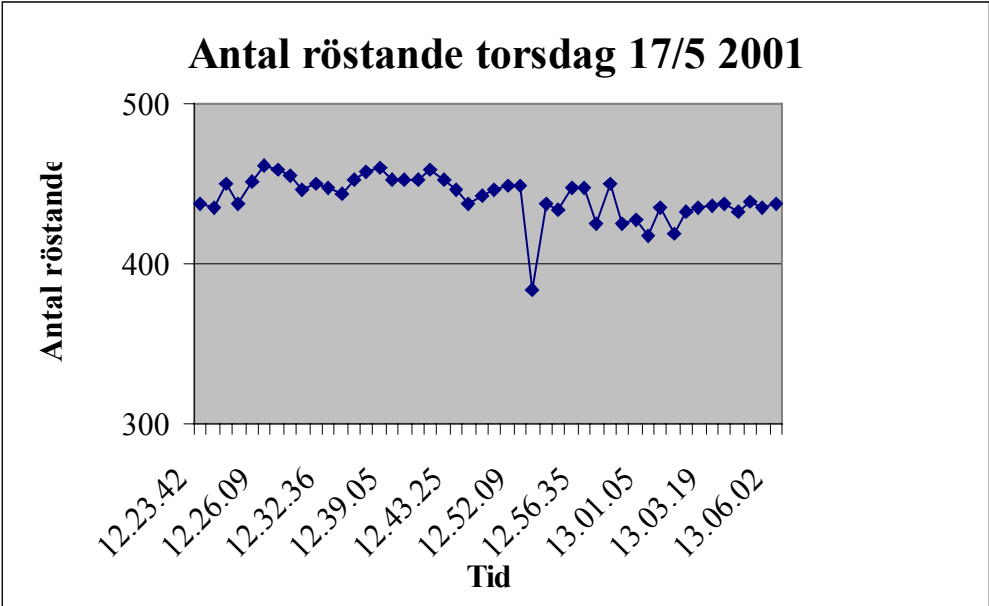
För det tredje kan det också vara så att ledamöter ibland gör ett medvetet politiskt val att avstå vid omröstningen om enskilda ändringsförslag eller i omröstningen om hela betänkanden som behandlas.

Men det finns förmodligen också en fjärde förklaring, nämligen en systematisk kortvarig variation på grund av hastigheten på omröstningen. På grund av denna hastighet (vilken kan vara upp till 3-4 omröstningar per minut) kan många EU-parlamentariker helt enkelt inte följa exakt vad omröstningen handlar om och därför avstår de från att rösta. Detta förvärras av tidsfördröjningen av information på grund av tolkningen. Det är faktiskt inte ovanligt att omröstningstakten är så hög att just när en enskild ledamot hör tolkningen om vad en specifik omröstning handlar om så förklarar den sittande talmannen omröstningen för avslutad.

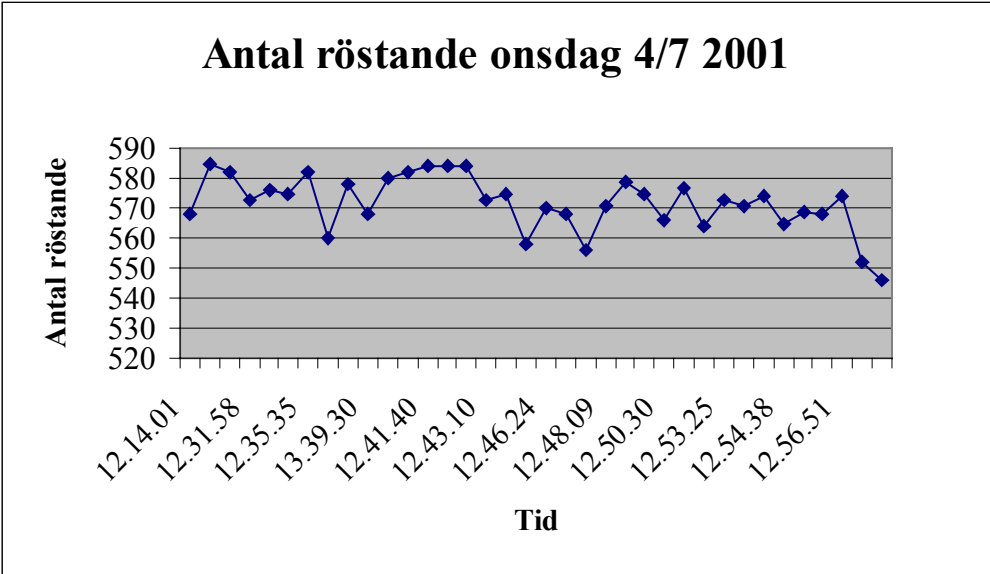
En indikation om att detta "hastighetsproblem" existerar bevisas genom figur 4. I denna figur förevisas alla ONU och EO mellan klockan 12.24.46 och 12.33.38 den 5 september 2001. På dessa drygt tio minuter ägde fyra ONU och sju EO rum (plus ett okänt antal av icke elektroniska omröstningar). Man kan tydligt se ett "sågtandsmönster" i antalet röstande, det förekommer att en stor ökning av antalet röstande följs av en stor minskning, vilket skapar ett sågtandsmönster. Detta mönster, vilket ofta kan utläsas när hastigheten på omröstningen är hög, är förmodligen inte en slumpmässig fluktuation. En rent slumpmässig fluktuation skulle inte ge detta växelvisa förhållande mellan ökning och minskning, av samma anledning som att kastar man slant så resulterar det inte i att krona följs av klave hela tiden. (Om en slumpmässig process verkade på detta förutsägbara sätt så skulle den inte vara slumpmässig och alla världens kasino skulle ha gått i konkurs för länge sedan.)

Slutsatsen är att det är en regelbunden variation i storleken av +/- 20 röster (ibland mycket större än så), vilket är i stort sett systematiskt och beroende på hastigheten vid omröstningarna. Av en eller annan anledning (fördröjningen vid tolkningen är en viktig förklaring) kan EU-parlamentarikerna helt enkelt inte följa vad man röstar om och därför avstår de från att rösta. Detta är dock kanske inte den enda förklaringen, det kan finnas fler anledningar.

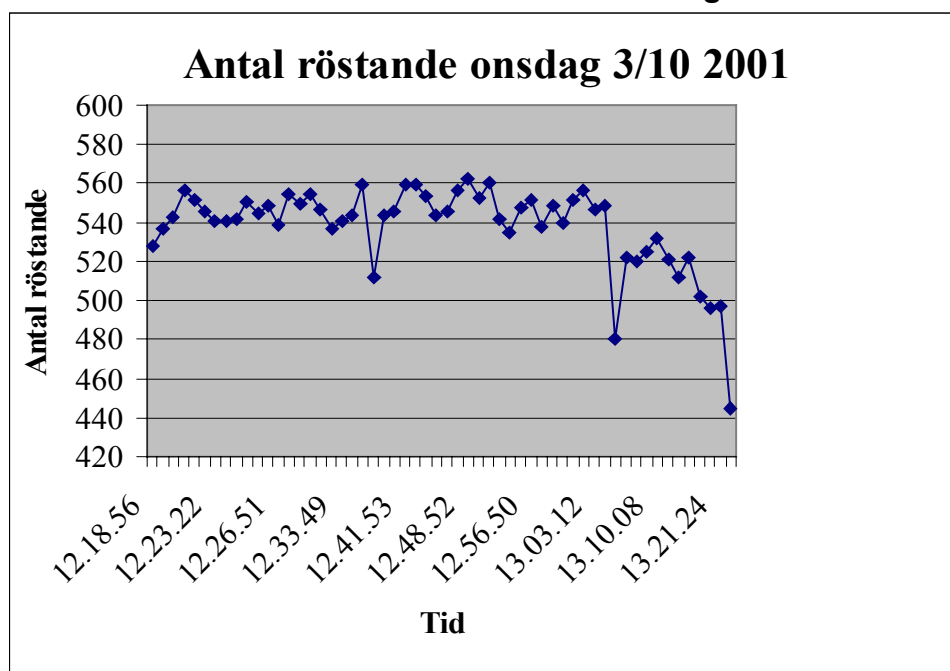
Figur 2.1. Omröstning i EU-parlamentet Strasbourgsessionen torsdagen den 17 maj 2001 (förmiddagen). Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

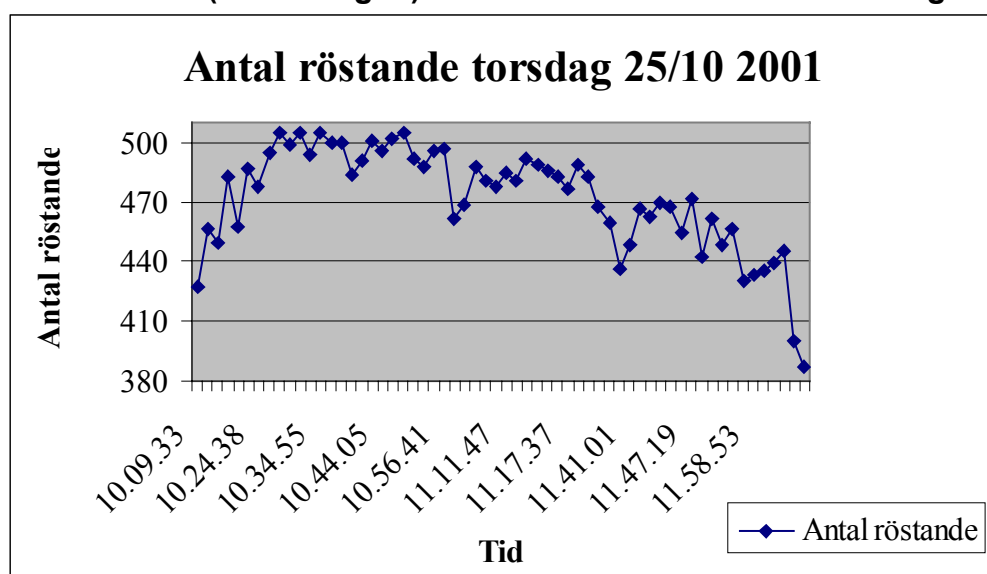
Figur 2.2. Omröstning i EU-parlamentet Strasbourgsessionen onsdagen den 4 juli 2001. Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

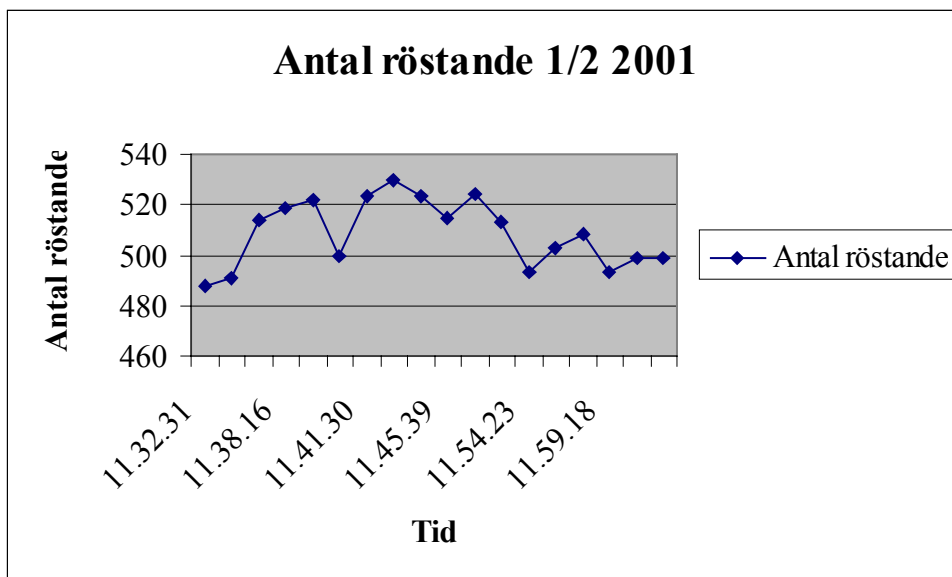
Figur 2.3. Omröstning i EU-parlamentet Strasbourgsessionen onsdagen den 3 oktober 2001. Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

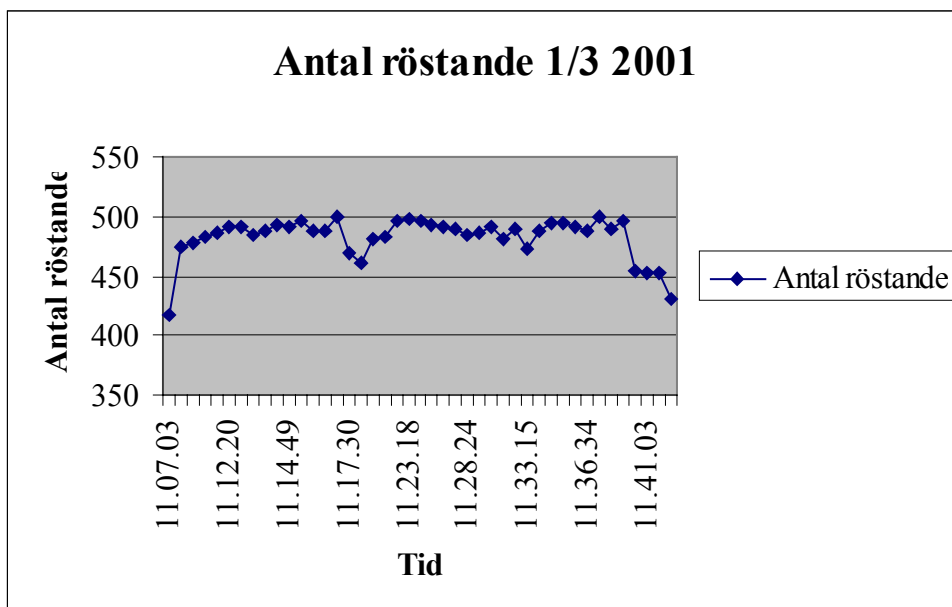
Figur 2.4. Omröstning i EU-parlamentet Strasbourgsessionen torsdagen den 25 oktober 2001 (förmiddagen). Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

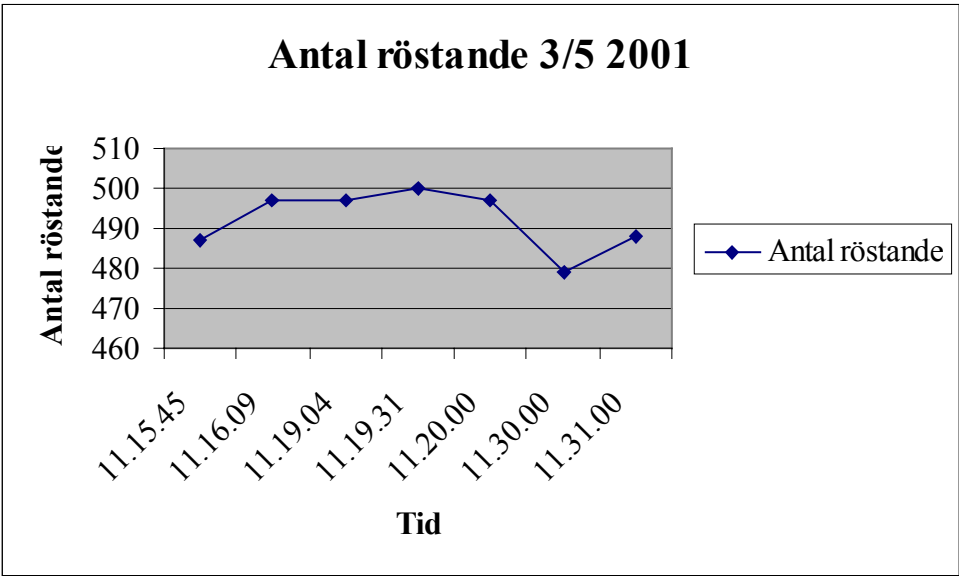
Figur 3.1. Omröstning i EU-parlamentet Brysselformationen torsdagen den 1 februari 2001. Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

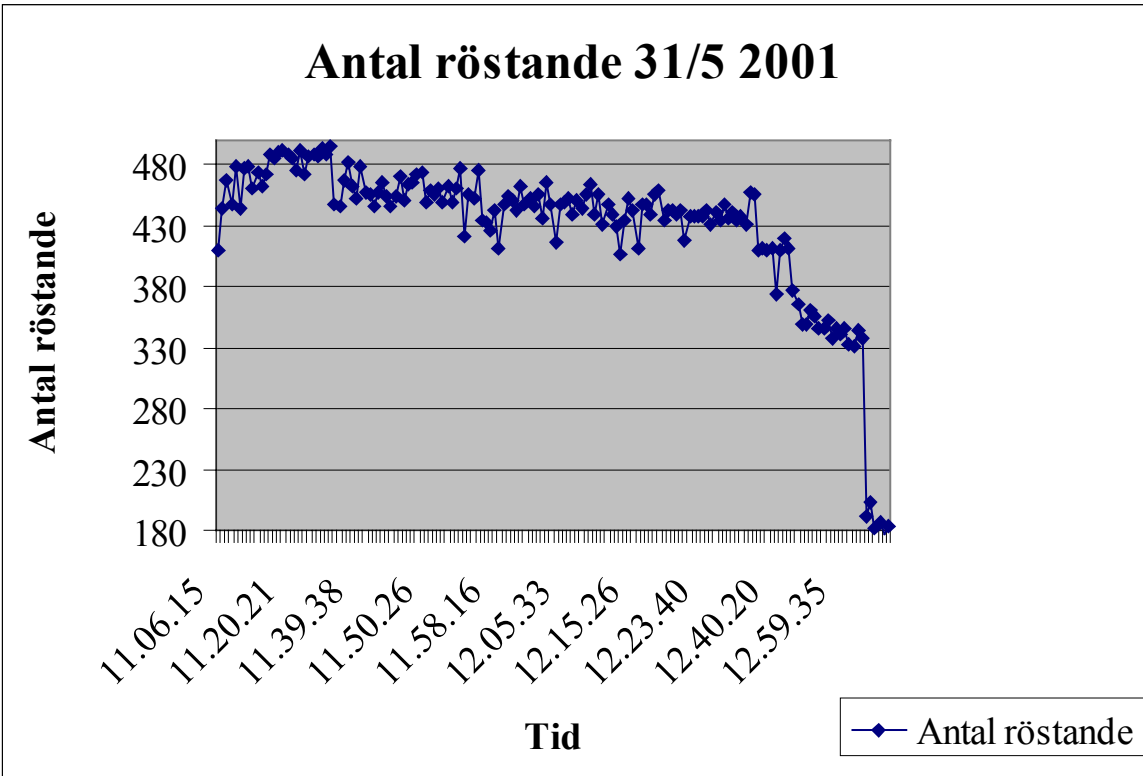
Figur 3.2. Omröstning i EU-parlamentet Brysselformationen torsdagen den 1 mars 2001. Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

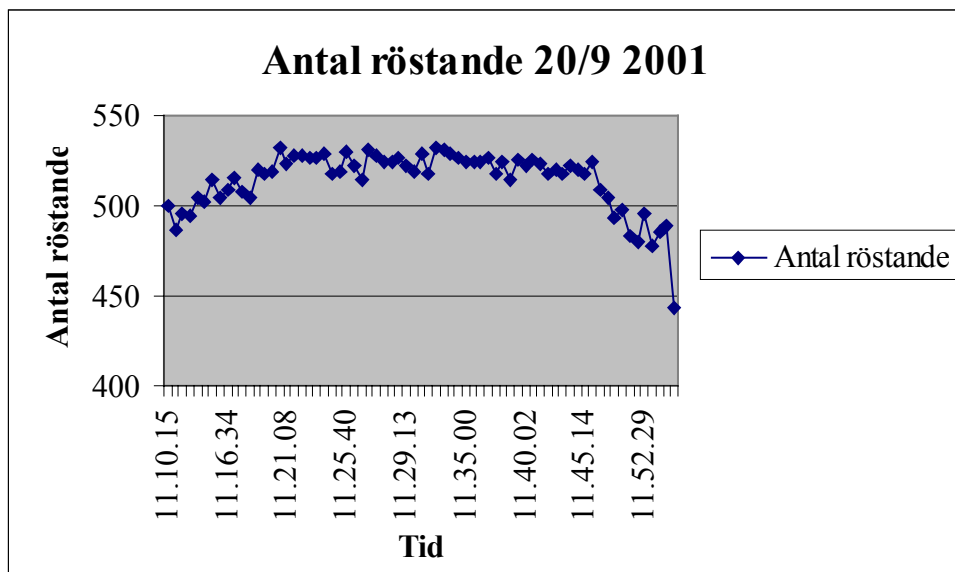
Figur 3.3. Omröstning i EU-parlamentet Bryssel-sessionen torsdagen den 3 maj 2001. Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

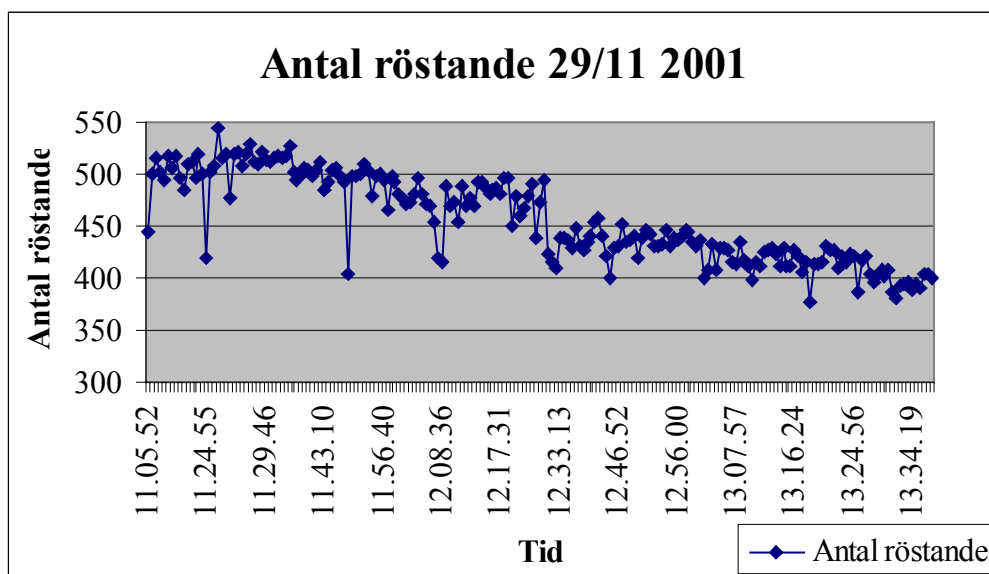
Figur 3.4. Omröstning i EU-parlamentet Bryssel-sessionen torsdagen den 31 maj 2001. Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

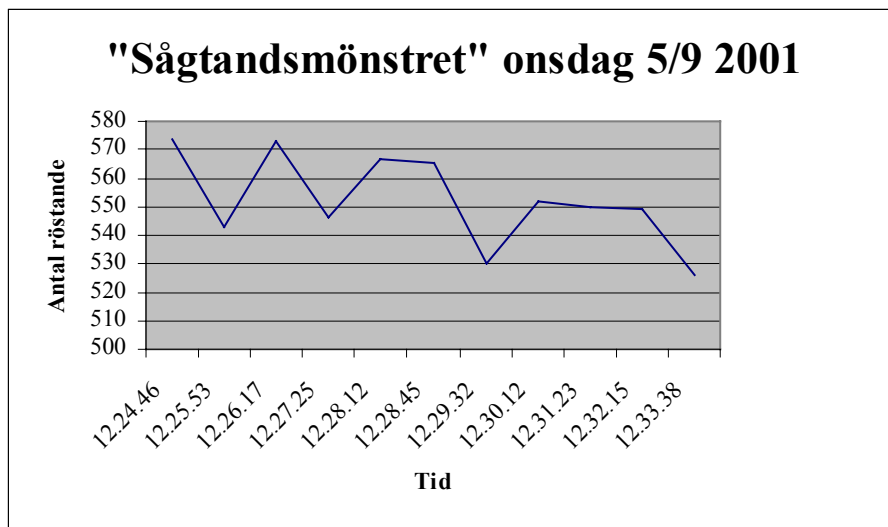
Figur 3.5. Omröstning i EU-parlamentet Bryselsessionen torsdagen den 20 september 2001. Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

Figur 3.6. Omröstning i EU-parlamentet Bryselsessionen torsdagen den 29 november 2001. Antal röstande ledamöter samtliga EO och ONU.

Figur 4. "Sågtandsmönstret" i omröstningarna, både EO och ONU, i EU-parlamentet onsdagen den 5 september 2001

Anmärkning:

Omröstningarna gällde:

- 1/ Swobodabetänkandet (medbeslutandeproceduren, första behandlingen) om transittrafik med tung lastbil genom Österrike
- 2/ en resolution (utanför den lagstiftande proceduren) om EU:s utvidgningsprocess.

2.4. Torsdag kväll - Illegal omröstning

Enligt artikel 126.2 (EU-parlamentets arbetsordning 14:e upplagan juni 1999) existerar beslutsförhet i EU-parlamentet när en tredjedel av EU-parlamentets samtliga ledamöter är närvarande i plenisalen. Det betyder att minst 209 ledamöter ska rösta (eller formellt, vara närvarande i sessionssalen) för att EU-parlamentet ska vara lagligt beslutsföra. Men det är så gott som aldrig fallet vid omröstningarna på torsdag kväll (eller förr på fredagarna) i Strasbourg.

Under perioden juli 1999 till och med december 2000 var det bara vid fyra av de 13 tillfällena då det var omröstning på torsdagskvällen som man var beslutsföra. Det genomsnittliga antalet röstande vid var och en av dessa torsdagskvällar dividerat med 13 blir 195 närvarande ledamöter.

När fredagssessionerna försvann år 2001 så sjönk närvaron på torsdagskvällarna än mer. Under de 12 torsdagskvällarna på sessionerna 2001 så var den genomsnittliga närvaron i de 53 ONU 111 ledamöter. Beslutsföra var man egentligen inte vid en enda av dessa 53 ONU.

En ny debatt om fredagssessionerna i Strasbourg tog fart 1999 när en ny generation EU-parlamentariker blev valda. Enligt kritikerna saknades det vanligtvis substans i ärendena som behandlades på fredagarna. De menade att antingen kunde fredagssessionerna slopas eller också skulle man se till att det blev en meningsfull agenda också på fredagarna.

Fredagen den 14 april 2000 samlades många av kritikerna av fredagssessionernas upplägg i plenum. Vid fyra olika tillfällen denna fredag påkallades frågan om beslutsförhet. Vid vart

och ett av dessa fyra tillfällen så räknade tjänstgörande talmannen de församlade och fann att man var färre än 209 ledamöter närvarande (78 ledamöter deltog i den första ONU som hölls). Som ett resultat av detta så sköts omröstningarna om fyra olika ärenden upp till den 3 maj. Det som hände denna fredag låg sedan som grund för frågan om man i den kommande kalendern över EU-parlamentets sammanträden för år 2001 verkligen skulle behålla fredagssessionerna i Strasbourg eller inte.

3. Sammanfattande diskussion

Detta är en empirisk analys av omröstningarna i EU-parlamentet, vi har identifierat några allvarliga problem.

Först och främst är det ett problem med närvaron av valda EU-parlamentariker. I genomsnitt var det omkring 100 EU-parlamentariker som inte kom till parlamentet en normal sessionsdag år 2001 (under mandatperioden i sin helhet juli 1999-februari 2002 var det 124 stycken). Närvaron är också ojämn mellan de olika nationella delegationerna.

För det andra är det ett problem med fluktuationen under omröstningarna. Särskilt de längre omröstningspassen på mer än en timme kan variera i deltagande mellan 562 som högst och 445 som lägst (onsdagen den 3 oktober 2001), ibland är variationen högre än så. Det finns de som endast "deltidsröstar", det vill säga en del kommer för sent till omröstningarna och en del går före det att omröstningarna är avslutade.

För det tredje så är det ett problem med den snabba, stora och slumpmässiga variationen i antalet röstande på bara några minuters tidsperiod. Även då det är ett bestämt antal av ledamöter på omröstningen, så kan antalet röstande variera upp till +/- 50 på bara ett par minuter på grund av att ledamöterna inte är alerta eller inte har möjlighet att hänga med i hastigheten under omröstningen.

För det fjärde når man i antalet röstande så gott som aldrig upp till antalet inskrivna som närvarande. Det finns alltid en liten andel icke-röstande på sessionerna.

För det femte så finns det ett problem på grund av regeln om beslutsförhet: Antalet röstande på torsdag kväll år 2001 är i 100 % av fallen under vad EU-parlamentets arbetsordning kräver för beslutsförhet. En röstdeltagandesiffra på 91 har noterats (torsdag kväll 15 november 2001), alltså omkring 15 % av de valda EU-parlamentarikerna. Det är ändå en betydligt högre siffra än de bottennoteringar som tidigare gjordes under en del omröstningar på den tiden det hölls fredagssessioner.

Resultatet av allt detta är att i genomsnitt år 2001 var det ungefär 72,2 % (genomsnittligt 452 röstande dividerat med 626 valda ledamöter) av de valda EU-parlamentarikerna som deltog i omröstningarna med namnupprop en enskild sessionsdag. De viktigaste omröstningarna ligger före lunch på tisdagar, onsdagar och torsdagar i Strasbourg. Likaså röstar man på omröstningspassen först om de viktigaste ärendena (det vill säga medbeslutandeärendena). På så vis har EU-parlamentet organiserat sina omröstningar så att det är högre deltagande i de viktigaste omröstningarna.

I övrigt är det svårt att utläsa om det är ett högre deltagande (och därmed ett starkare intresse för) vad gäller omröstningar där EU-parlamentet har ett större inflytande än i frågor där man

bara röstar om resolutioner. Vad gäller EU:s budget har EU-parlamentet ett direkt inflytande i de icke-obligatoriska utgifterna. Men i till exempel första behandlingen av budgeten för år 2001 torsdagen den 26 oktober 2000 så deltog i genomsnitt 502 EU-parlamentariker i de 27 ONU och EO som ägde rum om själva budgeten. I förstabehandlingen av budgeten för år 2002 torsdagen den 25 oktober 2001 så deltog i genomsnitt ungefär 489 ledamöter i de 19 ONU som då hölls.

"Mindre" viktiga omröstningar som de på torsdagskvällarna om resolutioner i brådskande frågor (i regel om mänskliga rättigheter i olika delar av världen, om naturkatastrofer där humanitära insatser behöver göras och dylikt) har i regel ett röstdeltagande på 100-120 ledamöter (detta sedan fredagssessionerna försvann).

Det största problemet är den demokratiska representationen. Demokrati bygger på att de valda representerar folkets politiska vilja. EU-parlamentet har ett ofantligt problem här sedan det genomsnittliga valdeltagandet i EU-parlamentsvalen bara ligger på 49,7 % (vilket är mycket lägre än valdeltagandet i de nationella parlamentsvalen), alltså är ungefär endast hälften av väljarna representerade i EU-parlamentet. Röstdeltagandet i parlamentets omröstningar lägger till ett annat problem i den politiska representationen då det är ett genomsnitt av 72,2 % av EU-parlamentarikerna som deltar i en enskild omröstning (ONU). Med detta i åtanke och med åtanke på den slumpmässiga variationen i antalet röstande är fundamentet av demokratisk representation allvarligt underminerat. Detta är den viktigaste aspekten i frågan som analyseras i denna rapport.

4. Spelar det någon roll?

Med varje nytt fördrag inom EU har EU-parlamentet flyttat fram sina positioner vad gäller politiskt inflytande och maktindelning med ministerrådet. Då EU-parlamentet får allt mer medbeslutande i den politiska processen så är det ytterst viktigt, inte minst för institutionens egen skull, att slumpmässiga resultat vid omröstningar i parlamentet måste åtgärdas. Politiska beslut kan ifrågasättas och mistänkliggöras om de kan avfärdas som rent slumpmässiga resultat under en omröstningsprocedur där ett flertal olika yttre praktiska faktorer (ojämn frånvaro mellan partigrupper och medlemsländer, sen ankomst av ledamöter, hög hastighet på omröstningen som gör att ledamöter inte hinner trycka på knapparna etcetera) påverkar resultatet.

Ett stort problem är faktiskt att medbeslutandebärendena behandlas som de första punkterna under omröstningspassen. En del ledamöter kommer försenade till omröstningen av olika skäl, bland annat därför att hissarna ofta är överfulla strax före omröstningarna. En hög närvaro är avgörande för att 314 röster ska uppnås om ett ändringsförslag ska antas i andra behandlingen enligt medbeslutandeproceduren. Det gör att slumpfaktorn spelar en oerhört stor roll i ärenden där EU-parlamentet har ett faktiskt inflytande i den Europeiska unionen.

Det finns ett antal exempel från omröstningarna i EU-parlamentet där små marginaler spelat en stor roll för utgången i ytterst viktiga politiska sakfrågor:

4.1. Lehnebetänkandet - företagsuppköpsdirektivet den 4 juli 2001

Onsdagen den 4 juli 2001 i Strasbourg så startar omröstningen något försenat klockan 12.09. Först behandlades tre ärenden med förenklat förfarande. Ett av dem var ett medbeslutandeärende i andra behandling och gällde åtgärder mot antipersonella minor. Två betänkanden utan debatt klubbades också igenom. Detta tog ungefär fyra och en halv minut och då hann man dessutom med en ordningsfråga där en EU-parlamentariker klagade på att det inte fanns tillräckligt med hotellrum i Strasbourg så besöksgrupper fick inkvarteras långt från staden.

Därefter blev det riktigt intressant. Ett betänkande enligt medbeslutandeproceduren i tredje behandlingen angående ett direktiv på bolagsrättens område om uppköpserbjudanden skulle upp till omröstning. Frågan handlade om det europeiska storkapitalets institutionella regler för köp och övertagande av stora företag. Direktivet skulle ha inneburit gemensamma regler för företagsuppköp i EU. Det ansågs som en viktig reform för att underlätta omstruktureringar av företag över gränserna.

Arbetet med direktivet hade pågått i tolv år. I början av juni nåddes ett förlikningsresultat i frågan mellan rådet och EU-parlamentets förlikningskommitté i ärendet. Men i ministerrådet var Tyskland emot förslaget. I mitten av maj hade den tyske förbundskanslern Schröder ätit middag med Volkswagens styrelseordförande. Efter den middagen bytte Tyskland ståndpunkt. De hävdade att det skulle bli allt för lätt för utländska företag att lägga fientliga bud på tyska företag. Bland annat fanns det krav från Tyskland att en bolagsstyrelse skulle kunna ta till motåtgärder för att förhindra ovälkomna uppköp, utan att först låta aktieägarna i en bolagsstämma ta ställning till ett konkret bud. I direktivförslaget skulle den yttersta beslutsrätten om ett uppköp ligga hos bolagsstämman. Bolagsstyrelsen skulle få mycket små möjligheter att på egen hand hindra fientliga uppköp. Direktivförslaget som förelåg skulle också ge de anställda rätt till full information inför ett företagsköp, samt även om planer på nedläggningar och nedskärningar.

Det visade sig att också omröstningen i EU-parlamentet ställde nationella traditioner mot varandra. På ena sidan utkristalliserade sig en anglosaxisk tradition som präglas av laissez faire och "open market"-principer. På den andra sidan stod en korporativ och protektionistisk kontinental tradition. Den förstnämnda traditionen förespråkades i EU-parlamentets debatt av framför allt de brittiska EU-parlamentarikerna. De var för direktivet som det förelåg. Den andra traditionen företrädades av de tyska ledamöterna och framför allt av den tyske ledamoten Lehne från tyska CDU. Han var EU-parlamentets föredragande i ärendet och var missnöjd med förlikningen med rådet. I EU-parlamentets andra behandling i december 2000 hade 15 ändringsförslag antagits. Efter förlikningsresultatet ansåg en minoritet på sex ledamöter av 14 att det låg allt för långt från de ändringsförslag som EU-parlamentet hade presenterat.

För eller mot förlikningsresultatet delade de två stora grupperna kristdemokraterna/konservativa (EPP/ED) och socialdemokraterna (ESP) i två nästan lika stora delar.

Före det att omröstningen skulle ske klargjorde föredraganden Lehne (CDU-EPP/ED) att den som delade föredragens åsikt skulle rösta nej till betänkandet.

Klockan 12.15.07 enligt EU-parlamentets klocka var omröstningen om Lehnebetänkandet avslutad. Röstresultatet blev 273 för och 273 mot betänkandet, 22 ledamöter avstod. 568 parlamentariker deltog i denna omröstning. Talmannen sa först att betänkandet var antaget, men läste sedan högt ur arbetsordningen. Enligt artikel 83 krävs att en enkel majoritet är för

ett förslag för att det skall anses som antaget och artikel 128 punkt 3 slår fast att förslaget ska anses som förkastat vid lika röstetal. Betänkandet förklarades alltså för förkastat.

Den brittiske konservativa ledamoten McMillan-Scott frågade talman fru Fontaine (UDF-EPP/ED) hur hon röstat i ärendet. Hon svarade att hon inte hade röstat alls och det var en princip menade hon att talmannen bara röstade när det var något mycket, mycket speciellt (något mycket speciellt måste vara som den gången den 16 maj 2001 när hon röstade för bibehållna fredagssessioner i Strasbourg år 2002). McMillan-Scott sade att förlikningsutskottet som förhandlat fram direktivförslaget var av den åsikten att talmannen skulle ha röstat och då skulle direktivet ha antagits. Om det är så vet vi inte - Fontaines parti UDF var delat i frågan.

Men talmannens röst visade sig inte vara avgörande. En mängd andra slumpfaktorer avgjorde omröstningen. Fyra ledamöter anmälde till protokollet efter omröstningen att de hade för avsikt att rösta ja. De missade av någon anledning att rösta.

Efter att ha debatterat hur omröstningen om Lehnebetänkandet gått till i mer än tio minuter så gick man över till att rösta om nästa betänkande. Då visade det sig i nästa omröstning med namnupprop klockan 12.28 att fler ledamöter hade kommit till. Då deltog 585 ledamöter! 17 ledamöter hade helt enkelt av olika skäl inte hunnit in i salen för att rösta 12.15! Till exempel den danska ledamoten Anne Jensen från liberala Venstre blev försenad från en intervju och hann inte rösta. Hon skulle ha röstat för direktivet. Minst en ledamot röstade med högsta sannolikhet fel men avstod från att korrigera det i protokollet. En korrigering i protokollet förändrar ändå inte resultatet. Denna gång var det dock ingen som klagade på att deras röstningsmaskin inte fungerade, vilket också brukar hända då och då.

Totalt skrev 597 EU-parlamentariker in sig denna dag, plus att det klockan 12.28 var tre ledamöter som röstade som aldrig skrev in sig på sessionens närvarolista. Om man undantar talmannen så lyckades inte samtliga EU-parlamentariker trycka på röstknapparna i en enda omröstning. Något som också kan vara ödesdigert när röstetalet blir lika i ett medbeslutandeärende.

Efter omröstningen förekom också viss förvirring eftersom det preliminära röstprotokollet uppvisade resultatet 273 för och 272 mot. Ett fel hade uppstått på grund av att en ny italiensk ledamot kommit in i EU-parlamentet som ersättare två dagar tidigare. Han fanns inte ordentligt inskriven i det elektroniska registret.

Många olika slumpfaktorer kan alltså avgöra en omröstning vid jämna resultat. Att införa ett kvittningssystem som i svensk riksdag är också omöjligt i en sådan här situation då flera partigrupper var splittrade. Britter och skandinaver röstade generellt ja till direktivförslaget. Tyskarna som deltog på omröstningen röstade nästan alla nej. Skulle man ha kvittat närvarande mot frånvarande ledamöter utifrån nationell tillhörighet? Säkerligen inte acceptabelt eftersom "nationella intressen" ju absolut inte förekommer i denna "de sanna européernas skara".

EU-kommissionär Fritz Bolkestein, ansvarig för konkurrensfrågor, sade efteråt att detta var ett allvarligt bakslag för EU:s ambitioner att bli världens starkaste ekonomi.

Sveriges handelsminister Pagrotsky sade i DN dagen efter omröstningen att man trott man var i mål och att förutsättningarna då skulle ha ökat för en moderniserad industri i Europa. Pagrotsky sade också att målsättningen var att inom tio år skulle vi (alltså EU-länderna, vår anmärkning) hinna i fatt USA.

Så det var alltså ett nej från EU-parlamentet med stora konsekvenser för EU i sig. Allt detta avgjordes av en omröstning i EU-parlamentet med stora inslag av slumpartade faktorer.

Detta var den andra gången i historien som EU-parlamentet avvisade ett direktivförslag som man nått en överenskommelse om i en förlikningskommitté. Senast det hände var i mars 1995 då direktivförslaget om rätt att ta patent på mänskliga gener avvisades. Det ärendet återkom sedan i förändrad form till EU-parlamentet för behandling i juli 1997 och i maj 1998.

Göran Persson uppmanade dagen före omröstningen EU-parlamentets ledamöter att godkänna förhandlingsresultatet och varnade då för att ett nej kunde få principiella konsekvenser för EU-parlamentets arbete.

Tabell 7. Fördelningen av rösterna i EU-parlamentet utifrån de nationella delegationerna i omröstningen om Lehnebetänkandet 4 juli 2001

Land	Ja	Nej	Avstod	Frånvarande	Totalt
Sverige	19	0	3	0	22
Österrike	4	14	1	2	21
Belgien	5	16	0	4	25
Tyskland	1	95	0	3	99
Danmark	13	0	1	2	16
Spanien	26	31	1	6	64
Frankrike	45	26	10	6	87
Finland	11	2	1	2	16
Grekland	2	21	0	2	25
Italien	32	36	3	16	87
Irland	10	2	0	3	15
Luxemburg	5	1	0	0	6
Nederländerna	9	22	0	0	31
Portugal	19	1	2	3	25
Storbritannien	72	6	0	9	87
EU 15	273	273	22	58	626

Spaniens, Frankrikes och Italiens delegationer hade en relativt jämn fördelning mellan ja- och nej-röstande. I övriga länder röstade man mycket nationsbundet.

De tre skandinaviska länderna Danmark, Finland och Sverige samt Storbritannien, Irland, Luxemburg och Portugal stod mot främst Tyskland, Österrike, Grekland och Belgien. Utan tvekan pressade för en gångs skull respektive medlemsländers nationella regeringar samt EU-parlamentarikernas nationella moderpartierna på för att EU-parlamentarikerna skulle rösta på ett visst sätt. Vi vet att till exempel den brittiska och den svenska regeringen utövade stark press mot sina respektive nationella delegationer att rösta som de gjorde.

Tabell 8. Fördelningen av rösterna i EU-parlamentet utifrån de politiska grupperna i omröstningen om Lehnebetänkandet 4 juli 2001

Politisk grupp	Ja	Nej	Avstår	Frånvarande/ Ej röstat
EPP/ED	98	119	4	11
ESP	80	84	0	17
ELDR	45	0	0	7
De Gröna/EFA	8	31	2	5
GUE/NGL	1	30	7	4
UNE	16	0	0	5
TOL	7	4	5	3
DME	9	5	3	1
GL	9	0	1	5
Totalt	273	273	22	58

Inte bara är parlamentsgrupperna splittrade inbördes mellan de olika nationella delegationerna, även inom de olika nationella partidelegationerna röstar man olika. Till exempel båda de grekiska PASOK- och Ny Demokrati-delegationerna (ESP respektive EPP-ED) har en ledamot som avviker från partilinjerna och röstar ja medan övriga röstar nej. Den nederländska PvdA-delegationen (ESP) har också en ledamot som röstar ja medan övriga fem röstar nej. Från Tyskland röstar samtliga ledamöter nej utom en CDU:are som röstar ja. Det är alltså en del avvikelser från de nationella partilinjerna och det är svårt att veta om det i samtliga fall var medvetet eller om det var resultatet av en snabb omröstning där folk fortfarande kom in i sessionssalen och det var då svårt för enskilda ledamöter att veta vad som gällde som partilinjerna - EU-parlamentsgruppens eller den nationella partidelegationens. Den slumpmässiga faktorn av hur många medvetna avvikare från de nationella partilinjerna det fanns respektive hur många som gjorde ett rent misstag därför att de inte hunnit följa frågan på partigruppsmöten får vi aldrig veta utan att göra intervjuer med var och en av de 626 ledamöterna om deras ställningstagande i denna fråga.

4.2. Breyerbetänkandet - direktivet om gränsvärden för bensen och koloxid i luften den 6 juli 2000

Torsdagen den 6 juli 2000 var en dag med två långa omröstningspass. Det första passet ägde rum från omkring klockan 12.20 till 13.26. Det andra från omkring 17.35 till 19.30.

Som mest röstade 535 ledamöter på en och samma gång klockan 12.34. Men när Breyerbetänkandet om rådets gemensamma ståndpunkt om gränsvärden för bensen och koloxid i luften (medbeslutandeprocessen, andra behandlingen) kom upp till omröstning omkring klockan 13.12 var det inte lika många röstande. Vilket troligen orsakade att de flesta av EU-parlamentets ändringsförslag föll då de låg precis på marginalen att nå 314 röster.

När man röstade om Breyerbetänkandet andra ändringsförslag klockan 13.12 så var det bara 506 som deltog. Det uppnådde 310 röster (alltså fyra mindre än vad som hade behövts för antagande) mot 192 nej-röster och 4 som avstod.

Utän tvekan fälldes dålig närvarodisciplin ändringsförslaget. Samtliga närvarande från socialdemokraterna (ESP), liberalerna (ELDR), de gröna/regionalisterna (De Gröna/EFA) och förenade vänstern (GUE/NGL) röstade för ändringsförslaget.

Men då var det 154 socialdemokrater som deltog i omröstningen, jämfört med att de hade 158 röstande ledamöter på plats klockan 12.34. Liberalerna (ELDR) hade då 42 närvarande mot 44 ungefär 30-40 minuter tidigare. Det var alltså bara omkring sex röster för dessa grupper som gått förlorade på 28 minuter. Men det var ödesdigra röster.

Tabell 9. Avlagda röster Breyerbetänkandet (medbeslutandeprocessen, andra behandlingen) 6 juli 2000

Tid	Ärende	Ja-röster	Nej-röster	Avstod	Deltagande
13.12.11	Ändr.försl 1	314	192	6	512
13.12.34	Ändr.försl 2	310	192	4	506
13.13.01	Ändr.försl 3, 1:a delen	307	200	5	512
13.13.23	Ändr.försl 3, 2:a delen	297	207	6	510
13.13.47	Ändr.försl 4	192	210	114	516

När det gäller omröstningen om ändringsförslag 1 anmälde Ford (ESP) i efterhand att han skulle röstat ja. Av någon anledning hann han inte trycka på ja-knappen. Hade någon ytterligare av de som skulle rösta ja inte avlagt sin röst så hade förslaget fallit.

Tabell 10. Avlagda röster Breyerbetänkandet (medbeslutandeprocessen, andra behandlingen) 6 juli 2000 fördelade på partigrupper

	13.12.11	13.12.34	13.13.01	13.13.23
EPP/ED	192	191	194	191
ESP	152	151	152	151
ELDR	42	41	39	40
De Gröna/EFA	38	39	38	39
GUE/NGL	37	36	37	37
UNE	21	20	21	21
TOL	13	11	13	13
DME	10	12	12	12
GL	7	3	6	6

De relativt jämna siffrorna på röstande i de olika partigrupperna är lite bedrägliga. I till exempel ESP-gruppen så är det en handfull personer som missar att trycka på röstknapparna några gånger. I första Breyeromröstningen deltar 152. I den andra saknas tre ledamöter som röstade första gången men missade den andra, medan två ledamöter tillkommer som missade att rösta i den första omröstningen. Totalt var det 154 ESP-ledamöter som deltog någon gång under det att man röstade om Breyerbetänkandet. I EPP/ED-gruppen var det sammanlagt 194 ledamöter som röstade i minst en omröstning med namnupprop under Breyerbetänkandets behandling. Samtliga EPP/ED-ledamöter som deltog under omröstningen om Breyerbetänkandet röstade klockan 13.13.01. Men EPP/ED hade samma fenomen som ESP. I första omröstningen röstade 191, i andra omröstningen försvann tre röster, men två tillkom och i tredje omröstningen lyckades alla 194 trycka på sina voteringsknappar.

Fyra ledamöter från EPP/ED röstade för ändringsförslag 1. Vilket onekligen var en av de viktiga faktorerna för att det ändringsförslaget skulle lyckas samla 314 röster. Under de fem ONU på Breyerbetänkandet var EPP/ED-gruppens ja-röster fördelade enligt följande: 4-3-1-1-2. Att det var just fyra EPP/ED:are som bröt mot partilinjens i den första omröstningen var en avgörande faktor för att ändringsförslaget gick igenom.

Men också smågruppernas ja-röstande var lika avgörande. De fyra smågrupperna UNE, TOL, DME och GL levererade till ja-sidan röstetalet 41-40-40-29-27 under de fem omröstningar på Breyerbetänkandet. Siffrorna kan tyckas relativt stabila, men för de fyra grupperna var för sig var de inte det. UNE levererade rösterna 20-20-14-3-0 till ja-sidan, TOL levererade 13-11-13-13-13, DME levererade 3-7-7-8-8 och GL 5-2-6-5-6.

Otroligt många faktorer spelade alltså in på resultatet i de fem omröstningarna. Den stora faktorn var dock att ledamöter som skulle ha röstat ja i ESP, ELDR, GUE/NGL missade det. Med ett bättre röstningsförfarande på sessionen hade inte bara ändringsförslag 1 gått igenom, utan även nummer 2 och kanske även nummer 3, första delen.

4.3. Katiforisbetänkandet – kommissionens rapport om ekonomin i EU (1999 års översikt)

Onsdag och torsdag 1-2 mars 2000 hölls "minisession" i Bryssel. Totalt 510 av de 626 EU-parlamentarikerna skrev in sig som närvarande omröstningsdagen den 2 mars. Så gott som alla deltog nog i omröstningen, även om man som mest bara nådde 508 röstande på en och samma gång.

Först röstades om ett medbeslutandeärende i första behandling om satellittjänster för personkommunikation. Men det var så okontroversiellt att inte ens ett betänkande skrivits av EU-parlamentet i ämnet. Förslaget från kommissionen röstades igenom med handuppräckning. Betänkande nummer två och tre upp till omröstning var samrådsförfaranden som bland annat gällde rådets förordning om insamling av uppgifter om fiskeresurser av betydelse för den gemensamma fiskeripolitiken. Fiskeriutskottet hade lagt 13 ändringsförslag på kommissionens förslag. Dessa var så okontroversiella att de röstades igenom med handuppräckning i två block.

Det fjärde betänkandet som voterades var likaså ett samrådsförfarande och handlade om bekämpning av vissa fisksjukdomar. Förutom fiskeriutskottets ändringsförslag så förelåg det sex stycken ändringsförslag från de Gröna/EFA. Omröstning med namnupprop hade också begärts av de Gröna/EFA. Den första knapptryckningen ägde 11.08 och då höll ledamöterna fortfarande på att bänka sig ty 459 deltog, medan minuten efter så steg röstdeltagandet till 485. De Gröna/EFA samlade som mest 85 röster för sina förslag.

Betänkande nummer fem handlade om skydd av unga exemplar av marina organismer, likaså ett samrådsförfarande. Här godkände EU-parlamentet kommissionens förslag.

Det sjätte ärendet var ett samrådsförfarande och handlade om insolvensförfarande. Betänkandet hade utarbetats i utskottet för rättsliga frågor och man hade i utskottet varit oense om möjligheterna att tillåta sekundärförfarande vid sidan om huvudförfarande. Ett ändringsförslag om detta som antagits i utskottet förkastades nu vid sessionsomröstningen med 245 röster för avslag, 228 för förslaget och 22 avstod.

Sedan kom man in på EU-parlamentets egna initiativbetänkanden och resolutioner. Här fanns det mer politiskt intressanta ämnen. Men det handlade då bara om att EU-parlamentet uttryckte en åsikt, ty man har inget inflytande i dessa frågor. Den första resolutionen handlade

om kvinnors deltagande i beslutsprocessen. Det var inlämnat 21 ändringsförslag på resolutionen från olika partigrupper, men inget var särskilt kontroversiellt.

Därefter kom man till behandlingen av den mest kontroversiella politiska frågan. Den gav för en gångs skull ett visst eko i den politiska debatten då införande av Tobinskatt nämndes. Det var ett betänkande utanför de lagstiftande procedurerna (alltså enbart ett tyckande från EU-parlamentet) som handlade kommissionens rapport om ekonomin i EU - 1999 års översikt. Här uttryckte EU-parlamentet en mängd åsikter som var kontroversiella mellan höger och vänster. Föredragande var Giorgos Katiforis (grekiska socialistpartiet PASOK) och i ekonomiutskottet hade hans och socialdemokraternas ändringsförslag förlorat gentemot de borgerliga partiernas.

Omröstningen blev i stort sett en uppdelning mellan socialdemokrater (ESP), Gröna/EFA och förenade vänstern (GUE/NGL) på ena sidan och kristdemokrater/konservativa (EPP/ED) och liberaler (ELDR) på andra sidan. Det blev några väldigt jämna omröstningar. Ett socialdemokratiskt ändringsförslag (nummer 10) föll med rösterna 242-242 och ett annat (nummer 5) med 231-231. Vänstern förlorade i princip hela tiden utom någon gång då de lyckades få med sig de mindre borgerliga partierna och några stycken från EPP/ED-gruppen.

Ett ändringsförslag (nummer 26) som nämnde som exempel införande av Tobinskatt för att motverka spekulation föll med röstsiffrorna 281-175 och 28 nedlagda. Nederlaget blev stort då inte mindre än 33 ESP-medlemmar röstade med de borgerliga och nio ESP:are avstod. En än starkare skrivning om Tobinskatten (ändringsförslag 33) förlorade alldeles efter med 314-147.

Vid omröstningen om resolutionen i sin helhet klockan 11.45 deltog 493 ledamöter. Resultatet blev 233 för, 232 mot och 28 avstod. Liberalerna och kristdemokrater/konservativa var för resolutionen, då de segrat mestadels under omröstningen om betänkandets innehåll. Vänstern i GUE/NGL-gruppen och den socialdemokratiska gruppen samt de gröna/regionalisterna röstade mot betänkandet. En dansk socialdemokratisk ledamot röstade ja till resolutionen. Var det en felröstning? Troligen inte, ingen felröstning finns anmäld. Inga felröstningar finns heller anmälda i protokollet på de punkter där det var jämna omröstningsresultat.

Jämför man den första omröstningen med namnupprop på Katiforisbetänkandet klockan 11.30 med den sista 11.46 så finner man också att antalet röstande EPP/ED-ledamöter ökade med sex stycken. På vänstersidan så minskade antalet röstande GUE/NGL-ledamöter med fem och antalet ESP-ledamöter med två. Visserligen ökade antalet röstande bland de Gröna/EFA med tre, men det räckte inte för att vinna. Det var alltså även avgörande för slutomröstningen vilka ledamöter som gick innan den var slut.

Men vilket resultat hade det blivit om samtliga 510 inskrivna hade röstat? Eller vilket resultat hade det blivit om bara tre-fyra stycken av dem som gick före omröstningens slut hade stannat kvar och röstat? Slumpen var ett oerhört stort inslag i omröstningsresultatet. Nu var Katiforisbetänkandet bara en resolution där EU-parlamentet tyckte till om kommissionens ekonomirapport. Men på sådana här slumpmässiga villkor kan inte en lagstiftande församling fatta sina beslut. När församlingen börjar med 459 röstande klockan 11.08, når sin topp 11.32 med 508 röstande och sedan avslutas med 439 närvarande klockan 11.47 så blir slumpen en för stor faktor och påverkar resultaten. Särskilt när EU-parlamentet är delat i höger-vänster mellan kristdemokrater/konservativa och liberaler på ena sidan och socialdemokraterna, vänstern och de gröna/regionalisterna på andra sidan.

Därefter följde ett betänkande om integrering av fiske och miljöfrågor och ett betänkande om fiskeriförvaltning och bevarande av naturen i havsmiljö. När de röstades så gick än fler ledamöter och när den sista elektroniska omröstningen hölls på ändringsförslag 3 deltog bara 439 ledamöter. Det sista som behandlades var en resolution om följdverkningarna av oljetankern Erikas haveri och sedan var omröstningen avslutad.

När omröstningen startade hade 459 ledamöter hunnit in och sätta sig och delta klockan 12.08. Sedan steg antalet röstande och toppen nåddes 11.34 då 508 röstade (inte illa med tanke på att det var 510 ledamöter som skrev in sig som närvarande denna dag), sedan sjönk deltagandet så sakteliga. När man röstade om Katiforisbetänkandet i sin helhet 11.45 var 493 närvarande. Ödesdigert med tanke på att den vann med 233-232. I den sista omröstningen 11.47 om ett ändringsförslag att yrkesfiskarna och deras organisationer borde få delta i beslutsprocessen gällande den gemensamma fiskeripolitiken så deltog bara 439. Omröstningen hade en klassisk närvarokurva med indroppning och utdroppning. I det här fallet förlorade vänstern i omröstningen om den ekonomiska årsrapporten på att de hade fler som gick före slutet. Nu var EU-parlamentets åsikt om denna årsrapport dock enbart ett tyckande.

4.4. Bosellibetänkandet – upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (medbeslutandeproceduren, andra behandlingen)

Onsdagen den 14 februari 2001 röstade EU-parlamentet om bland annat upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället. Den brännande frågan här gällde upphovsrätt på Internet. Där hade EU-parlamentet medbeslutande, men i andra behandlingen fordras 314 röster för att förslag skall bli antagna och kunna drivas vidare i förlikningen gentemot ministerrådet. Totalt skrev 562 av de 626 EU-parlamentsledamöterna in sig som närvarande denna dag. Det innebar att om alla ledamöter deltog i omröstningen så behövdes en majoritet på ungefär 56 procent av de närvarande för ett förslag skulle vara antaget.

Omröstningen började med en ordningsfråga klockan 12.03. Därefter togs det beslut under två minuter i åtta olika ärenden. Det första var ett medbeslutandeärende i första behandlingen, men föga kontroversiellt. Det var ett förenklat förfarande och gällde återlämnande av kulturföremål som olagligen förts bort från en medlemsstats territorium. Därefter var det sju samrådsförfarandebeslut. Fem av dem var rena formaliaärenden så de behandlades i EU-parlamentet med ett förenklat förfarande. Ett ärende gällde ett initiativ från Sverige inför antagandet av rådets beslut om justering av grundlöner och tillägg för Europols personal.

Klockan 12.07 hölls den första omröstningen med namnupprop. Ordföranden tog god tid på sig mot i vanliga fall och ledamöterna fick ungefär 45 sekunder på sig att trycka på valfri röstknapp. Då var det 475 som röstade, en markant skillnad mot tio minuter senare när omröstningen kom igång på allvar. Då röstade 543 ledamöter.

Den första knapptryckningen 12.07 gällde att godkänna tredjebehandlingsärendet i medbeslutandeproceduren om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön. Ett ärende som i tidigare behandlingar var rätt så kontroversiellt. Nu röstade 335 för, 52 mot och 85 avstod. Efter att ha voterat ytterligare ett tredjebehandlingsärende som var okontroversiellt så kom turen till ett kontroversiellt betänkande.

Bosellibetänkandet om upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället var ett medbeslutandeprocedurärende som var uppe till andra behandling. Ärendet hade föregåtts av

en intensiv lobbying gentemot EU-parlamentarikerna, från den ena sidan bland annat musikindustrin och från den andra sidan biblioteks- och konsumentintresseorganisationer. Sveriges regering var av den uppfattningen att den gemensamma ståndpunkt som framförhandlats i rådet var den bästa som gick att uppnå. Skulle EU-parlamentet anta ändringsförslag som stod i motsats till rådets gemensamma ståndpunkt så skulle förhandlingarna om ett slutgiltigt direktiv kompliceras.

Före omröstningen om Bosellibetänkandet tillkännagav åtta ledamöter att de skulle avstå i omröstningen därför att de hade ekonomiska intressen inom berörda branscher. Totalt enligt protokollet var det 13 ledamöter som avsåg sig möjligheten av rösta i Boselliomröstningen. Den brittiske ledamoten McMillan-Scott blev då orolig och påpekade att om alla berörda ledamöter avstod från att delta i omröstningen så skulle de erforderliga kvalificerade majoriteten (det vill säga 314 röster) inte uppnås.

Från utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden förelåg 15 ändringsförslag. En del av dem hade antagits med bara ett par rösters övertikt.

Samtliga de ändringsförslag som antagits med knapp majoritet i utskottet föll i omröstningen i plenum. Nio av de 15 ändringsförslagen från utskottet lyckades nå mer än 314 röster och blev godkända. Men de förslagen var så okontroversiella att de erhöll nästan 500 röster. Det var bland annat en del ändringsförslag som bytte en text från "...upphovsmannens namn, anges när det är möjligt" till "upphovsmannens namn, anges, om inte detta visar sig vara omöjligt". Ändringsförslag som förlorat i utskottet och lyfts av olika partigrupper eller enskilda ledamöter hade inte en chans att gå igenom. Av de resterande ändringsförslagen från grupper och enskilda så lyckades ett ändringsförslag från ESP-gruppen, alltså den socialdemokratiska, samla 252 ja-röster. Men det var ändå ett resultat som innebar att det var långt från att bli antaget.

Det förekom felröstningar på nästan varje ändringsförslag, men det var i regel bara två-tre ledamöter som röstade fel per gång, förutom att en del av den brittiska konservativa gruppen misstog sig vid två omröstningar.

Under Boselliomröstningens 26 omröstningar med namnupprop så varierade antalet röstande mellan 528 och 548. I omröstningen om ändringsförslag 42 klockan 12.26 röstade 547. En halvminut senare på ändringsförslag 31 röstade bara 528 och ytterligare en halvminut senare röstade 546. Nu var marginalerna så stora att det i det här ärendet inte var avgörande om en del ledamöter inte hann med i det snabba tempot.

562 ledamöter hade alltså skrivit in sig denna dag, men som mest var det 548 ledamöter som tryckte på röstknappen samtidigt klockan 12.28. De sista tio minuterna av omröstningen försvann cirka 10-20 ledamöter. I den sista omröstningen med namnupprop 12.51 deltar 528 ledamöter.

Sammantaget av denna omröstning kan sägas att EU-parlamentet ägnar sig åt mycket tekniska frågor i sina betänkanden inom medbeslutandeförfarandet. Men vid andra behandlingen i ett medbeslutandeärende är det mest förslag som är okontroversiella som har en chans att antas. I större politiska frågor som stödåtgärder inom sysselsättning och Turkiets anslutning till EU rör man sig mer svepande över ämnet och enar sig över partigränserna om de förslag man lägger från EU-parlamentet.

4.5. Slumpmässiga utfall

Jämna omröstningsresultat förekommer enstaka gånger. Det största problemet är dock att närvaron i början av omröstningspassen är den största anledningen till att det kan bli slumpmässiga utfall i omröstningsresultatet.

Nedan följer två exempel på omröstningar där i det ena fallet slumpen starkt avgjorde omröstningsresultaten i de ONU och EO som hölls i början av omröstningspasset, i det andra fallet exemplifierar vi ett omröstningspass med ojämnt röstdeltagande och jämna omröstningsresultat.

4.5.1. Onsdagen den 4 april 2001 - exempel på inledningen av en omröstning

Omröstningen var utannonserad att starta klockan 11.30. Sedan skulle omröstningen brytas klockan 12.00 för tal av Tysklands president Rau och därefter återupptas klockan 12.30. Ungefär klockan 11.35 ska omröstningen starta, men man börjar med en ordningsfråga som tar ungefär en minut. Det hölls ett fyllnadsval av vice talman cirka klockan 11.36. Kammaren valde vice talman med acklamation och därefter genomfördes en omröstning med handuppräckning om den gemensamma organisationen av marknaden för spannmål och ris i Portugal (ett samrådsförfarande där kommissionens förslag godkändes av EU-parlamentet). Därefter ungefär klockan 11.39 kom man in på det första betänkandet där ONU skulle ske.

Trakatellisbetänkandet om program för gemenskapsåtgärder på folkhälsoområdet (2001-2006) var ett ärende enligt medbeslutandeprocéduren i första behandling. Det förelåg 106 ändringsförslag från miljöutskottet och ytterligare sju ändringsförslag från olika partigrupper och enskilda ledamöter. Här fordras endast majoritet av de avgivna rösterna i omröstningen. Klockan 11.39.46 skedde den första ONU. Omröstningen gällde andra delen i ändringsförslag 14 och handlade om att infoga texten "de nya utmaningarna på läkemedels- och behandlingsområdena". Det var 349 ledamöter som deltog och denna del vann med rösterna 175 mot 165, 9 ledamöter avstod. Främst EPP/ED och ELDR samt en stor del av GUE/NGL-gruppen röstade för ändringsförslaget.

Klockan 10.40.18 avslutades ONU om tredje delen i ändringsförslag 14. Den omröstningen gällde texten "nätverk av kompetenscentra inom olika sektorer, t.ex. genbehandling, genetisk diagnostik, vävnadsodling och organtransplantation, livsmedelssäkerhet och miljötoxikologi, vilka kan finnas på regional och/eller nationell nivå, och kopplas samman på elektronisk väg för att få synergi i samarbetet på gemenskapsnivå,". Nu hade fler ledamöter hunnit in i salen och 379 ledamöter deltog. Denna gång vann nej-sidan (som var nästan identisk med nej-sidan i föregående omröstning) med rösterna 186 mot 184, 9 ledamöter avstod. Därefter hålls en EO strax efter 11.41 med 382 deltagande (ändringsförslag 41 antas med röstsiffrorna 210-167 och 5 som avstår). Ungefär klockan 11.42.20 är nästa EO om andra delen i ändringsförslag 49, då deltar 442 ledamöter. Sedan är följande EO ungefär klockan 11.44.30 och då deltar 473 (andra delen i ändringsförslag 57 förkastas med rösterna 206 ja, 260 nej och 7 som avstår).

Därefter stiger antalet deltagande i omröstningen steg för steg till 502-504-506-509-515 och landar på 517 i ONU om resolutionen i dess helhet klockan 11.54.01.

Utöver detta anger tre ledamöter till protokollet att de varit närvarande men inte deltagit i omröstningen om Trakatellis betänkande. En ledamot hade varit närvarande men ej deltagit i just ändringsförslag 14 i Trakatellisbetänkandet och ytterligare en ledamot meddelade i protokollet att hon avsett att rösta ja på ändringsförslag 14 (hon röstade inte av någon anledning i omröstningarna på detta ändringsförslag).

Det är givetvis svårt att veta exakt. Men allt talar för att majoriteten i salen svängde från ändringsförslag 14/2 till ändringsförslag 14/3 helt slumpmässigt utifrån inströmningen av ledamöter. Från 11.39 till 11.54 ökar röstdeltagandet med 168 ledamöter, från 349 till 517. Församlingen utökades alltså med en tredjedel på en kvart. Vid jämna omröstningsresultat har detta givetvis en stor betydelse.

Trakatellisbetänkandet var ett medbeslutandeärende i första behandlingen. Ändringsförslag som förkastas då kan inte återkomma i senare behandlingar av ärendet. Det är därför beklagligt om någon del faller genom en ren tillfällighet då beslutet ej kan rättas till i efterhand.

4.5.2. Torsdagen den 5 april 2001 - exempel på jämna omröstningsresultat

Omröstningarna denna dag är intressanta då det i många omröstningsresultat är små marginaler och därmed intressanta att studera närmare.

Omröstningen startar ungefär 12.05 med några ordningsfrågor. Därefter hölls omröstningar i två ärenden med handuppräckning. Dels om ett ärende om ändring av budgetförordningen och ett medbeslutandeärende i tredje behandlingen om kusthamnar, inlandshamnar och intermodala terminaler.

Därefter, ungefär 12.17, startade omröstningen om Lehnebetänkandet om tvättning av pengar. Ärendet var ett medbeslutandeärende i andra behandlingen, så varje ändringsförslag behövde stöd av 314 ledamöter för att antas. Totalt hölls det 18 ONU och EO om ändringsförslagen i detta betänkande. Tre ändringsförslag (eller delar av ändringsförslag) gick igenom med relativt knappa marginaler med 321, 322 respektive 331 röster. Sju ändringsförslag (eller del av ändringsförslag) föll med relativt liten marginal då de samlade mellan 303 och 309 röster. På de 18 ONU och EO i detta ärende mellan ungefär 12.17 till 12.26 deltog i genomsnitt 454 ledamöter.

Några minuter senare kom man till Camison Asensiobetänkandet om stöd till samordning av transporter på järnväg, väg och inre vattenvägar. Det var ett medbeslutandeärende i första behandlingen. Det var åtta ONU och EU på detta betänkande mellan klockan 12.31 och 12.40 med en genomsnittligt deltagande på drygt 460. Här var det två riktigt jämna resultat. Ändringsförslag 49 förkastade med rösterna 225 mot 225! 12 ledamöter avstod i omröstningen. Det intressanta är också att 462 ledamöter deltog i just denna omröstning, medan omröstningen precis före var det 465 som deltog, liksom i den efterföljande ONU. Ändringsförslag 39 andra delen antogs med rösterna 223 ja och 220 nej samt 17 nedlagda. Då deltog 460 ledamöter. Dessa jämna omröstningar hölls dock med EO så det är inte så enkelt att utröna om majoriteten svängde eller inte.

Strax efter, klockan 12.51, var det åter en jämn omröstning. Ändringsförslag tre i resolutionen om mul- och klövsjukan förlorade med rösterna 212 för, 219 mot och 13 som avstod av 444 röstande. Partigrupperna var dock nästan samtliga splittrade i denna fråga.

Klockan 12.57 är det åter en jämn omröstning. I en ONU föll resolutionsförslaget om situationen i Mellanöstern (som var relaterat till resultatet från Europeiska rådets möte i Stockholm 23-24 mars 2001) som var lagt av ESP, de Gröna/EFA och GUE/NGL. Det föll med 216 röster för, 217 mot och 23 ledamöter som avstod. 456 ledamöter deltog i denna omröstning. Egentligen skulle antalet ja-röster vara två lägre, då två ledamöter som röstade ja egentligen skulle lagt ned sina röster och antalet nej-röster skulle ha varit två högre, då två ledamöter som avstod egentligen skulle ha röstat nej.

Att det var jämna omröstningar hindrade dock inte ett antal ledamöter från att lämna sessionssalen. I den första ONU klockan 12.18 deltog 451 ledamöter. Som mest deltog 466 ledamöter i en ONU klockan 12.33. Men i den sista ONU klockan 13.11 hade röstdeltagandet krympt till 369.

Tabell 11. Närvaron vid ONU klockan 12.18 respektive klockan 13.11 torsdagen den 5 april 2001 fördelat på partigrupperna

Partigrupp	Antal röstande klockan 12.18	Antal röstande klockan 12.18 i procent	Antal röstande klockan 13.11	Antal röstande klockan 13.11 i procent
EPP/ED	165	36,26 %	132	35,77 %
ESP	147	32,31 %	128	34,69 %
ELDR	34	7,47 %	30	8,13 %
De Gröna/EFA	39	8,57 %	30	8,13 %
GUE/NGL	29	6,37 %	22	5,96 %
UNE	13	2,86 %	8	2,17 %
TOL	6	1,32 %	4	1,08 %
DME	13	2,86 %	9	2,44 %
GL	9	1,98 %	6	1,63 %
Totalt	455	100 %	369	100 %

Det intressanta att notera med denna tabell är att ESP stärker sin ställning i slutet av omröstningen genom att det är en mindre andel av deras ledamöter som lämnar sessionssalen. Andelen som lämnar omröstningen är dock ganska jämnt fördelat mellan partigrupperna. Men om till exempel EPP/ED eller ESP, mot all förmodan, skulle lyckas att ha en större disciplin på sina ledamöter och se till att samtliga stannade till omröstningen var slut, så skulle de ha en god möjlighet att vinna alla omröstningarna som ligger på slutet.

5. Behov av kvittningssystem - men hur?

De flesta nationella parlament har olika former av kvittningssystem där parlamentarikerna från regeringsidan och oppositionen gör upp med varandra om att ömsesidigt avstå från att rösta i olika omröstningar för att behålla den balans i parlamentet som valresultatet en gång har bestämt. Endast i speciella fall meddelar partierna sinsemellan att kvittningssystemet inte gäller och endast mobilisering av samtliga ledamöter till en omröstning är det som gäller.

Men hur ska ett kvittningssystem organiseras i ett EU-parlament där det inte naturligt finns en regeringsmajoritet och en opposition. Det är än mer komplicerat då det finns minst fyra olika politiska skalor av synsätt i EU-parlamentet. Främst är dessa politiska skalor enligt följande:

1/ Den traditionella höger-vänsterskalan.

2/ Utvecklingen av EU i överstatlig eller mellanstatlig riktning. Federalisterna är dock i kraftig majoritet gentemot konfederalisterna i EU-parlamentet.

3/ Nord-syduppdelning utifrån olika åsikter om hur mycket av EU:s budget som ska läggas på regionalpolitik, jordbrukssubventioner, fiskeavtal med tredje land och Medelhavsprogram.

4/ Det spelar en roll om EU-parlamentarikerna representerar nettobetalande eller nettomottagande länder inom EU.

Till detta kan läggas andra motsättningar som till exempel hur ”gröna” eller miljövänliga respektive moderparti är samt hur väl miljödebatten har utvecklats i de olika medlemsländerna. Likaså finns det andra motsättningar utifrån olika politiska traditioner i de olika medlemsländerna i fråga om till exempel liberalisering eller nolltolerans i narkotikapolitiken.

Ett intressant exempel på hur svårt det är att organisera ett kvittningssystem är omröstningen varje år om EU-parlamentets sammanträdeskalender nästkommande år enligt nedan.

Eftersom ändringsförslag till betänkandena kommer relativt sent inför sessionen och ärendena många gånger inte över huvudtaget hunnit behandlats i de olika nationella partigrupperna före det att sessionsveckan påbörjats så fastställs de politiska positionerna mycket sent. I en del fall precis före omröstningen. Det gör att det är svårt, för att inte säga omöjligt, att organisera kvittning i de olika omröstningarna som ska äga rum under ett pass.

5.1. Sammanträdeskalendern för EU-parlamentet år 2001

Omröstningarna om nästa års sammanträdeskalender för EU-parlamentet brukar vara laddade tillställningar. Tidigare var det en stridsfråga om man skulle dra ner på sammanträdesveckorna från tolv till elva varje år. På senare år har det främst varit frågan om sammanträdesveckan ska förkortas till måndag-torsdag och därmed stryka fredagarna. Både i sammanträdeskalendern för 2001 och 2002 vann de som önskade stryka fredagarna i Strasbourg.

Den första gången EU-parlamentet beslöt stryka fredagarna var när sammanträdeskalendern för 2001 behandlades den 14 juni 2000.

Sammanträdeskalendern var det första man skulle rösta om på omröstningspasset. Omröstningen startade 12.08.43. I den första ONU deltog 474. I den andra ONU 12.09.35 deltog 510. I den tredje ONU röstade man ja eller nej till förslaget att slopa fredagarna i Strasbourg. Talmannen Nicole Fontaine gav här extra tid för knapptryckningen och hon frågade tre gånger om alla röstat. Klockan 12.10.44 stod resultatet klart - 537 ledamöter deltog i omröstningen, 277 röstade ja, 232 nej och 28 avstod.

Alla ledamöter hade dock inte hunnit in i salen. Som mest var det 573 ledamöter som röstade på en och samma gång klockan 12.29 denna dag.

Tabell 12. Fördelningen av rösterna i EU-parlamentet utifrån de nationella delegationerna om förslaget att dra in fredagssessionerna i Strasbourg år 2001

Land	Ja	Nej	Avstod	Frånvarande/ Ej röstat	Totalt
Sverige	18	2	0	3	22
Österrike	3	15	0	3	21
Belgien	14	5	2	4	25
Tyskland	22	64	3	10	99
Danmark	7	4	2	3	16
Spanien	46	11	0	7	64
Frankrike	5	68	7	7	87
Finland	10	3	2	1	16
Grekland	4	16	2	3	25
Italien	36	19	4	28	87
Irland	6	7	1	1*	15
Luxemburg	1	5	0	0	6
Nederländerna	25	2	1	3	31
Portugal	13	4	2	6	25
Storbritannien	67	7	2	11	87
EU 15	277	232	28	89	626

Anmärkning:

* Den frånvarande/ej röstande ledamoten från Irland anmälde efteråt att han skulle ha röstat nej.

Det kan konstateras att fransmännen hade i denna omröstning en närvaro på 92 % (att jämföra med en genomsnittlig fransk inskrivningsprocent på sessionerna juli 1999 – februari 2002 på 78 %).

Strasbourgssessionerna har ett starkt stöd bland EU-parlamentarikerna från Frankrike, Grekland, Luxemburg, Tyskland och Österrike. Medan EU-parlamentariker från Belgien, Finland, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien och Sverige mestadels föredrar kortare Strasbourgssessioner.

Tabell 13. Fördelningen av rösterna i EU-parlamentet utifrån de politiska grupperna om förslaget att dra in fredagssessionerna i Strasbourg år 2001

Politisk grupp	Ja	Nej	Avstår	Frånvarande/ Ej röstat
EPP/ED	87	100	8	38
ESP	97	60	2	21
ELDR	40	3	0	8
De Gröna/EFA	30	13	1	4
GUE/NGL	7	18	11	6
UNE	3	20	1	6
TOL	8	7	0	3
DME	4	7	4	1
GL	1	4	1	2
Totalt	277	232	28	89

6. Möjliga förändringar

- Kvittningssystem. Ett kvittningssystem är alltså mycket svårt att göra upp mellan partigrupperna. Det kan gå att göra det, men med stora möjligheter för opt-out för enskilda ledamöter och nationella partier. Då gäller inte kvittningssystemet i de situationerna. Problemet är att väldigt många omröstningar kommer då säkert att ha anmälningar om opt-out från olika håll och då är man tillbaka på starttrutan igen.
- Om arbetsordningen görs om så att partigrupperna i framtiden i stället lägger alternativa helhetsförslag som står mot varandra i en enda omröstning per betänkande. Då skulle man slippa ett antal omröstningar om detaljer i betänkandenas texter.
- Möjlighet till tjänstledighet från EU-parlamentet med ersättares inträde måste regleras, till exempel för vård av barn. En EU-parlamentariker måste ges möjlighet att begära tjänstledigt från EU-parlamentet för en period av 30 dagar eller mer och att en ersättare kan gå in i hans/hennes ställe. Det skulle eliminera en del av problemet med frånvaron.
- Sänk hastigheten i omröstningarna i EU-parlamentet vid de tillfällen då det är omröstningar med namnupprop (ONU). Vid varje ONU bör ledamöterna ha minst 30 sekunder på sig att rösta. Varje ONU måste tydligt annonseras och längre uppehåll måste göras innan nästa ONU påkallas. Att som i nuläget ibland hålla tre ONU på ungefär en minut leder till att samtliga ledamöter inte hinner med att rösta på grund av tolkning och andra yttre omständigheter i sessionssalen.
- Det bör förhindras att ledamöter av EU-parlamentet också innehar ett mandat i ett nationellt parlament, vilket idag några ledamöter från bland annat Frankrike och Italien har.

Det måste dock ske fler åtgärder än så. EU-parlamentet måste internt finna en lösning och skapa ett omröstningssystem som så långt det är möjligt eliminerar slumpmässiga utslag i voteringsresultaten.

Bilagor

B.1. Beräkningen av genomsnittet antal röstande

I denna rapport har vi använt genomsnittet av omröstningar med namnupprop (ONU) (samt även gjort en alternativ beräkning av genomsnittet av elektroniska omröstningar (EO)) per sessionsdag som en beräkningsgrund för det genomsnittliga antalet röstande i en enskild omröstning. Det betyder att vi först har beräknat det genomsnittliga antalet dag för dag och sedan lagt samman de siffrorna och dividerat resultatet med antalet dagar.

Det kan argumenteras mot denna metod för att den kan vara missledande för att ge en genomsnittlig siffra eftersom den inte tar i beräkning att antalet omröstningar per dag är olika. Till exempel, antag att tio omröstningar äger rum en dag med ett genomsnittligt röstdeltagande av 550 och att en omröstning äger rum en dag med 450 deltagande. Proceduren ger då den genomsnittliga summan 500 per dag, medan det sanna genomsnittliga röstdeltagandet per omröstning är $(10 \times 550 + 1 \times 450) / 11 = 541$.

Vi kommer till en genomsnittlig siffra på 452 (då har vi räknat enbart ONU för ONU), om man räknar såväl ONU för ONU och EO för EO sjunker siffran till 449, alltså från 72,2 % till 71,7 % av de valda parlamentarikerna. Detta beror givetvis på det faktum att fler ONU äger rum under omröstningarna strax före lunch på tisdagar, onsdagar och torsdagar när det är fler EU-parlamentariker närvarande än på torsdagskvällar.

Detta balanseras dock av det faktum att ONU tenderar att attrahera fler röstande än omröstningar utan namnupprop (eftersom ONU normalt gäller frågor av större betydelse). Därför skulle säkerligen ett räknande av alla omröstningar ge ett resultat med ett lägre röstdeltagandegenomsnitt än en beräkning baserad enbart på ONU. Om man har dessa båda effekter i åtanke väljer vi att använda den enklare "genomsnittet av sessionsdagar" och understryka att vi refererar enbart till detta specifika genomsnitt.

B.2. Användande av det maximala antalet ONU i beräkningen av antalet icke-röstande ledamöter

I rapporten har vi skillnaden mellan antalet inskrivna som närvarande på sessionerna och det maximala antalet av ONU som beräkningsgrund för beräkningen av antalet EU-parlamentariker som inte röstar alls. Det finns flera olika möjliga källor av felaktigheter här.

Först och främst vet vi inte om de EU-parlamentariker som röstar är desamma hela tiden. Alla närvarande EU-parlamentariker kan rösta någon gång under dagen, men inte alla på samma gång vid ett och samma tillfälle, (som till exempel klockan 12.00 kan de på platserna 1 till 500 rösta och klockan 13.00 kanske de på platserna 127 till 626 röstar) vilket ger ett intryck av att en del EU-parlamentariker kanske inte röstar alls.

Vi har kontrollerat denna möjlighet genom att kontrollera att namnlistor över ONU flera slumpmässiga datum och då bekräftas att det var många som totalt avstod från att rösta. Vi har också observerat omröstningarna i sessionssalen under omröstningarna och det visar också att det är inget storskaligt utbytande av EU-parlamentariker under ett omröstningspass. Varierandet i röstdeltagandet beror helt på tre faktorer:

1) en del ledamöter kommer upp till cirka 20 minuter försent till omröstningen,

- 2) en del ledamöter börjar att lämna omröstningen cirka 40-50 minuter efter det att den påbörjats,
- 3) enskilda ledamöter missar eller avstår att rösta i enskilda ONU eller EO.

En annan källa till felaktigheter är att det maximala antalet av ONU inte är en tillförlitlig mätmetod av det generella maximala antalet röstande. Men, denna möjlighet kan uteslutas för de dagar då vi har registrerat både de elektroniska omröstningarna (EO) och alla omröstningar med namnupprop (ONU). Resultatet visas i tabellerna nedan:

Tabell B1. Maximum röstdeltagande i ONU och alla EO på sessionsdagarna 2001

Datum	16/ 1	14/ 2	15/ 3	5/4 kv.	15/ 5	13/ 6	5/7	6/9 kv.	2/10	24/10	15/11	13/12 kv.
Maximum ONU	528	547	452	120	509	555	518	120	538	564	490	102
Maximum EO	532	524	437	118	509	539	507	124	531	562	487	96

Tabellen visar tydligt, även om det finns enstaka slumpmässiga undantag, att det maximala registrerade röster i ONU är en mycket god beräkningsgrund för det maximala antalet röstande en dag. Det är också naturligt, eftersom ONU normalt är de viktigaste omröstningarna.

Det måste också observeras att det finns nästan alltid en eller flera EU-parlamentariker som deltar i omröstningarna, men som glömmer bort att skriva in sig som närvarande (eller som skriver in sig som närvarande vid något annat möte i EU-parlamentet och inte i själva sessionsalen). Slumpmässigt valde vi ut och granskade sessionsdagarna 16 maj, 4 juli, 5 juli och 6 september 2001 i Strasbourg. På den ONU som hade det högsta deltagandet fann vi att den 16 maj och 6 september var det fyra röstande som inte var inskrivna på sessionens närvarolista. På sessionen den 4 juli var det tre ledamöter som deltog i omröstningen men inte skrev in sig som närvarande på sessionslistan och den 5 juli var det sju stycken som gjorde samma sak. På sessionerna i Bryssel är det än vanligare att ledamöterna skriver in sig som närvarande någon annanstans i parlamentet. En genomgång av de två ONU med det högsta röstdeltagandet den 1 mars 2001 visade att det var 17 ledamöter som deltog i omröstningen som inte var inskrivna på sessionens närvarolista. En annan sessionsdag i Bryssel (29 november 2001) var det 22 parlamentariker som deltog i den ONU som hade det högsta röstdeltagandet, men som inte var inskrivna på närvarolistan!

Det betyder att det korrekta antalet av EU-parlamentariker som är närvarande är möjligen 3-10 högre än vad vi angett här (på Bryssel-sessionerna troligen 15-25) och att (vad vi har tolkat som) icke-röstande EU-parlamentariker är också kanske i genomsnitt 3-10 högre än siffrorna som rapporteras i texten ovan.

Vi har i denna rapport inkluderat de omröstningarna som ibland hålls då EU-parlamentet återupptar sina förhandlingar på måndagarna klockan 17.00 i Strasbourg respektive på onsdagarna klockan 15.00 i Bryssel. Detta drar ned genomsnittet. Men öppnandet av sessionerna är utannonserade beslutpunkter där arbetsplanen ska antas och ibland blir det politiska strider mellan partigrupperna om upplägget av sessionernas arbetsplaner. Det är tre

stycken EO som vi undantagit från den genomsnittliga omröstningsnärvaron. Tre omröstningar hölls utanför de ordinarie omröstningspassen under år 2001. Den första var tisdagen den 13 februari och gällde avvisandet av ett ärende (31 ledamöter deltog i denna EO), den andra ägde rum onsdagen den 28 november på Brysselformationen och frågan var då om man skulle skjuta upp behandlingen av ett betänkande (55 ledamöter deltog i denna EO) samt den tredje var torsdagen den 13 december och handlade om ett beslut om ett brådskande förfarande (368 ledamöter deltog i denna omröstning).

Slutligen, själva kärnan i problemet som vi tar upp i denna rapport är inte att en del EU-parlamentariker (som skriver in sig) inte deltar i omröstningarna, men att det genomsnittliga antalet röstande fluktuerar kraftigt.

Tabell B2. Genomsnittligt antal röstande i ONU, Strasbourg-sessioner 2001

	Mån	Tis	Ons	Tors	Tors kväll	Genomsnitt
Jan		524	557	492	117	422
Feb	281	454	538	446	123	390
Mar	264	490	504	450	108	388
Apr	250	494	489	448	117	387
Maj		500	516	445	108	392
Jun		513	533	482	116	411
Jul		540	573	479	119	428
Sep		530	562	473	120	421
OctI		507	539	489	114	412
OctII		524	553	473	100	413
Nov		528	524	449	91	398
Dec		532	526	457	100	404
Genomsnitt	265	511	535	465	111	377

Tabell B3. Genomsnittligt antal röstande i EO, Strasbourg-sessioner 2001

	Mån	Tis	Ons	Tors	Tors kväll	Genomsnitt
Jan		515	535	480	124	413
Feb		511	523	446	120	400
Mar		475	495	424	106	375
Apr		489	495	439	114	384
Maj		494	470	433	97	373
Jun		499	505	450	114	392
Jul			569	475	123	389
Sep	303	526	547	467	120	415
OctI	257	524	537	457	111	407
OctII		518	528	471	100	404
Nov	277	522	518	428	89	389
Dec	276	513	512	436	91	388
Genomsnitt	278	508	519	450	109	373

Tabell B4. Genomsnittligt antal röstande i ONU, Bryssel-sessioner 2001

	Minisession
Jan	
Feb	515
Mar	490
Apr	
MajI	495
MajII	424
Jun	
Jul	
Sep	516
Oct	
Nov	463
Dec	
Genomsnitt	484

Tabell B5. Genomsnittligt antal röstande i EO, Brysselfsessioner 2001

	Minisession
Jan	
Feb	502
Mar	470
Apr	
MajI	488
MajII	432
Jun	
Jul	
Sep	511
Oct	
Nov	444
Dec	
Genomsnitt	475

Tabell B6. Högsta antal registrerade röster i ONU, Strasbourg-sessioner 2001

	Mån	Tis	Ons	Tors	Tors kväll	Genomsnitt
Jan		528	567	503	117	429
Feb	281	502	547	477	126	413
Mar	271	504	512	452	108	394
Apr	250	515	529	466	120	408
Maj		509	529	459	110	402
Jun		522	555	490	118	421
Jul		542	585	518	125	443
Sep		554	574	490	120	435
OctI		538	562	503	116	430
OctII		538	564	505	101	427
Nov		537	552	490	91	418
Dec		533	541	474	102	413
Genomsnitt	267	527	551	486	113	389

Tabell B7. Högsta antal registrerade röster i ONU, Brysselfsessioner 2001

	Minisession
Jan	
Feb	530
Mar	499
Apr	
MajI	500
MajII	495
Jun	
Jul	
Sep	532
Oct	
Nov	528
Dec	
Genomsnitt	517

Tabell B8. Lägsta antal registrerade röster i ONU, Strasbourgsessioner 2001

	Mån	Tis	Ons	Tors	Tors kväll	Genomsnitt
Jan		515	544	460	117	409
Feb	281	416	475	372	119	346
Mar	256	430	481	395	108	354
Apr	250	331	349	369	113	291
Maj		483	495	419	104	375
Jun		493	470	460	115	385
Jul		538	546	401	101	397
Sep		446	538	440	120	386
OctI		446	445	449	110	363
OctII		504	543	387	98	383
Nov		514	331	340	91	319
Dec		531	513	431	99	394
Genomsnitt	262	471	478	410	108	346

Tabell B9. Lägsta antal registrerade röster i ONU, Brysselfsessioner 2001

	Minisession
Jan	
Feb	499
Mar	469
Apr	
MajI	487
MajII	184
Jun	
Jul	
Sep	443
Oct	
Nov	386
Dec	
Genomsnitt	396

Tabell B10. Högsta antal registrerade röster i EO, Strasbourgsessioner 2001

	Mån	Tis	Ons	Tors	Tors kväll	Genomsnitt
Jan		532	555	498	125	428
Feb		511	524	472	120	407
Mar		500	508	437	109	389
Apr		509	523	462	118	403
Maj		509	524	453	97	396
Jun		516	539	488	116	415
Jul			578	507	125	403
Sep	306	549	560	496	124	432
OctI	257	531	559	487	111	422
OctII		535	562	495	101	423
Nov	290	539	550	487	90	417
Dec	276	523	524	468	96	403
Genomsnitt	282	523	542	479	111	388

Tabell B11. Högsta antal registrerade röster i EO, Brysselfsessioner 2001

	Minisession
Jan	
Feb	522
Mar	493
Apr	
MajI	497
MajII	485
Jun	
Jul	
Sep	528
Oct	
Nov	527
Dec	
Genomsnitt	511

Tabell B12. Lägsta antal registrerade röster i EO, Strasbourgssessioner 2001

	Mån	Tis	Ons	Tors	Tors kväll	Genomsnitt
Jan		480	451	436	122	372
Feb		511	521	388	120	385
Mar		386	467	400	103	339
Apr		375	382	382	107	312
Maj		437	403	384	97	330
Jun		476	413	403	111	351
Jul			556	428	119	368
Sep	299	432	521	448	115	379
OctI	257	510	512	405	111	385
OctII		475	501	433	100	377
Nov	271	495	444	254	88	320
Dec	276	503	487	368	81	360
Genomsnitt	276	462	472	394	106	342

Tabell B13. Lägsta antal registrerade röster i EO, Brysselfsessioner 2001

	Minisession
Jan	
Feb	488
Mar	417
Apr	
MajI	479
MajII	176
Jun	
Jul	
Sep	480
Oct	
Nov	389
Dec	
Genomsnitt	325